

SADRŽAJ

IZ UDRUGA

Održana izvještajna godišnja skupština "Faune" Ivanec	2
Osnovana nova udruga u Velikoj Gorici	3
Trideseta obljetnica udruge "Mali uzgajivač" Dugo Selo	4
Druženje u Subotici	5
Otvorenje društvene prostorije "Faune" Ivanec	5

IZLOŽBE

Izložba udruge uzgajatelja malih životinja - Turopolje	6
5. specijalizirana izložba struktturnih golubova Hrvatske Donji Miholjac, Rakitovica	8
Održali tradiciju	11
Dani "King kluba hrvatske"	14

JESTE LI ZNALI

Kineske svirale	15
-----------------	----

HIT VIJESTI

Kapitalci nad kaptolom	17
Jubilej - Aschersleben 13.-15. siječanj 2006. god.	18
Švedska državna izložba golubova	20

GOLUBARSTVO

Moj prijatelj Eugen Frey	22
KUG "Zagrebački prevrtač" Kako prepoznati kvalitetnog goluba	24
Dalmatinska zimovka zlatna-crnikrila	25
Kako kvalitetno prevenirati golublje bolesti te golubove pripremiti za sezonu leženja	27
Golubovi dadilje	29
Kakovo i koje prstenje je dozvoljeno na nogama golubova koji su izloženi na izložbama	31

PERADARSTVO

Morke pomažu poljoprivrednicima - Obrana od kukaca	32
U potrazi za našom zametnutom pernatom baštinom	33
Ukrasni fazani	36
Nesvakidašnji uzgajivač peradi	37
Međimurska kokoš (priznat radni standard)	39

KUNIĆARSTVO

Bolesti u kunićarstvu	40
-----------------------	----

PTIĆARSTVO

Zimovka /Pyrrhula pyrrhula/ (Europea)	43
Kanarinci boje - Feo-ino kanarinci	44
Ružičasti kakadu /Eolophus roseicapillus/	45
Pjevajući papagaj	47

IZLOŽBENI KALENDAR

Izložbeni kalendar 2006/2007	48
------------------------------	----

Održana izvještajna godišnja skupština «Faune» Ivanec Ivanec 11. ožujka 2006. godine

Sudionici skupštine

U subotu spomenutog dana, u prostoru ŠRD Ivanec održana je redovna godišnja skupština društva «Faune» Ivanec. Na istoj je bilo nazočno 40 članova koji su s pozornošću pratili sva izvješća. Zaključak sudionika je da je društvo u 2005. god. dobro radilo te da su postignuti dobri rezultati. Donesen je i program rada za 2006. godinu u kojem se naglašava slijedeće: Nadalje raditi na uređenju društvenih prostorija te prioritetno sudjelovati na nacionalnoj izložbi, zatim kod udruge iz Nedelišća, Ptuju i na međunarodnoj izložbi u Miklavžu kod društva «Gojitelj» u Sloveniji. Ostale izložbe će naši članovi posjetiti

individualno kao izlagači ili kao posjetitelji. Od gostiju skupštini su prisustvovali predstavnici Udruge iz Nedelišća. Nakon održanog službenog dijela, slijedilo je zajedničko druženje svih

nazočnih uz pečenog odojka i dobru zagorsku kapljicu.

Branko Lončar

Blagajnik J. Mendaš upsiće mladog uzgajatelj M. Krtanjeka u članstvo

Iza vrijeme domjenka priči nema kraja

Radno predsjedništvo za vrijeme skupštine

OSNOVANA NOVA UDRUGA U VELIKOJ GORICI

Članovi inicijativnog odbora

Dana 01.10.2005. u Društvenom domu u Lukavcu na inicijativu članova inicijativnog odbora održana je osnivačka skupština nove udruge pod imenom Društvo za uzgoj i zaštitu malih životinja Velika Gorica 2005.

Skupštini je prisustvovalo oko 60-tak članova i gostiju iz udruga: Ogulin, Zagreb 1925., Trešnjevka, Plemenite općine Turopoljske, MO Lukavec, Hrvatskog Saveza Udruga uzgajatelja malih životinja, kao i predstavnici medija.

Na skupštini je izabran upravni odbor (11 članova), a za predsjednika udruge jednoglasno je izabran Mihael Pavišić. Sjedište udruge je u Lukavcu, Dolenska 19. Za tajnika društva je izabran Vladimir Leder, blagajnika Zlatko Kos.

Udruga trenutno broji 60-tak članova, od toga 10-tak djece.

Posebnu pažnju i aspekt udruge stavlja na uzgoj autohtonih hrvatskih pasmina i afirmaciju mladih uzgajatelja.

Ovom prilikom zahvaljujemo se svim sponzorima i dobrovorma i nadamo se da ćemo svojim radom uzgoj malih životinja podići na višu razinu.

Otvoreni smo za suradnju sa svim udrugama u Republici Hrvatskoj i nadamo se da ćemo ove godine (2006.) uspjeti organizirati prvu međuzupanijsku i međugradsku izložbu na koju se nadamo da će

biti pozitivan odaziv ako ne bude problema vezanih uz ptičju gripu.

Kontakt telefoni:

Mihael Pavišić tel.: 01/6251-597
gsm: 098/1341-427

Vladimir Leder tel.: 01/6226-555
gsm: 091/7657-649

Zlatko Kos tel.: 01/6262-406
gsm: 091/5358-945

Za vrijeme večere poslje onivačke skupštine

Trideseta obljetnica udruge «Mali uzgajivač» Dugo Selo

Josip Bertinovec, osnivač udruge "Mali uzgajivač" Dugo Selo

Povodom 30. obljetnice rada, udruga uzgajivača i ljubitelja malih životinja «Mali uzgajivač» iz Dugog Sela održala je u subotu 25. ožujka ove godine svečanu i izbornu skupštinu. Govoreći o aktivnostima udruge tijekom proteklih 30 godina, kao osnivač i dugogodišnji predsjednik podsjetio sam nazočne na tridesetogodišnju povijest udruge. Davne 1976. god. kada smo osnovani u veljači 1976. god. bili smo 8. Udruga u Republici Hrvatskoj. Te iste godine osnovan je i Hrvatski Savez.

Na prijedlog gosp. Josipa Bednjačića iz Bjelovara osnovali smo udrugu, a kako u našoj blizini nije bilo slične udruge koja bi imala klijesta za tetoviranje kunića, u našu udrugu se učlanjuje veliki broj članova iz okolnih gradova, Ivanić Grada, Siska, Jastrebarskog, i Zagreba, tako da je za desetak godina rada udruga imala 124 člana. Jedan od razloga osipanja članstva danas je svakako i činjenica da su u tim gradovima osnovane nove udruge. No prijateljstva su ostala pa tako i danas surađujemo i družimo se. Zahvaljujem se gostima iz udruga Turopolje iz Velike Gorice, Ivanić Grada,

Čazme, Križevaca i Ivanu Marinovu, dopredsjedniku Hrvatskog saveza koji su uveličali našu svečanu skupštinu. Smanjenje broja članstva danas, uzrokovalo je i neodržavanje izložbi. u prvih pet godina rada održali smo i republičku izložbu, ali danas za to nemamo prostora. Najznačajniji uspjeh naše udruge je svakako višegodišnji seleksijski rad i priznanje posavske kukmaste kokoši našom hrvatskom pasminom s kojom smo se predstavili i na Europskoj izložbi u Pragu, ali i diljem Hrvatske na svim važnim izložbama. Danas je posavska kukmasta kokoš veoma popularna i uzgaja je više od 60 uzgajivača u Hrvatskoj. Cilj udruge u narednom periodu je priznanje posavske kukmaste kokoši od strane Europskog saveza. Smatram da je sve potrebno za to pripremljeno, a sigurno ćemo je izlagati na sljedećoj Europskoj izložbi u Leipzigu. Za hvaljujem Hrvatskom savezu i svima koji su nam pomogli na bilo koji način u ostvarenju svojih ciljeva. Obzirom da nemamo svoje izložbe, prezentaciju posavske kukmaste kokoši vršimo na našim smotrama koje organiziramo u

okviru Dugoselskih jeseni.

Na skupštini je izabran novo rukovodstvo koje će voditi udrugu u narednom razdoblju. Za predsjednika je izabran: Josip Filipan, za tajnika Željko Vrščak, a za blagajnika Marijan Pavečić, a za tetovatora Davor Vodopijevac. Prema programu rada udruge članovi bi trebali izlagati na tri državne i na Europskoj izložbi. Skupština je završila s radom uz svečani domjenak koji nam je pripremilo osoblje restorana «Dioniz» u Dugom Selu.

Josip Bertinovec

Posavska kukmasta kokoš

Pjetao i koka posavske kukmaste kokoši

Posavska kukmasta kokoš

DRUŽENJE U SUBOTICI Subotica 3. prosinac 2005. god.

Za vrijeme večere u Subotici

Predstavnici osječke Udruge za uzgoj i selekciju malih životinja gosp. Branko Musić i Damir Takać odazvali su se pozivu «Udruženja odgajivača sitnih životinja» iz Subotice na zajednički sastanak sa srodnim udrugama, a s ciljem suradnje i sudjelovanja na izložbama radi unapređenja uzgoja i podizanju kvalitete i konkurenčije na izložbama malih životinja. Nakon ugodnog druženja uz dobro jelo i piće, izmjene prigodnih darova, posjete viđenijim uzgajivačima iz Subotice i dogovorima o budućoj suradnji, rezultati ovog posjeta već su dali i konkretnе odgovore. Naime na izložbi u Osijeku, koja se je održala u siječnju mjesecu ove godine, već su sudjelovali i

gosti iz Subotice sa svojim kunićima. Tako su svoje životinje predstavili gosp. Ivan Matić francuske srebrne kuniće, gosp.

Adam Stanić novozelandske bijele, gosp. Janoš Pastor novozelandske crvene i kalifornijske, gosp. Pero Bašić velike činčile, gosp. Tugomir Horvat velike činčile i gosp. Lajčo Vujković bečke plave.

Nadajmo se da će se ova suradnja nastaviti na zadovoljstvo i jedne i druge udruge i njihovih članova, a ovim putem se i zahvaljujem gostima iz Subotice i čestitam na kvaliteti izloženih životinja.

Branko Musić

Izmjena prigodnih poklona

OTVORENJE DRUŠTVENE PROSTORIJE «FAUNE» IVANEC Ivanec 8.listopada 2005. god.

Na veliko zadovoljstvo i radost članova Društva uzgajatelja malih životinja «Faune» Ivanec, nakon 23 godine svojeg postojanja imamo svoje društvene prostorije. U sklopu ovog lijepog prostora koji se nalazi u samom centru grada Ivance, društvo posjeduje skadište za inventar od 50 i prostoriju za radne sastanke od

oko 40 m. kvadratnih. Nakon s u g l a s n o s t i g r a d s k o g poglavarstva o dodjeli prostora na korištenje, u sklopu budućeg zavičajnog muzeja u Staroj školi, Ul. R. Rajtera 5, članovi IO i još poneki od članova društva prionuli su poslu. Od početka radnih akcija do službenog otvorenja u iste je uloženo preko 25 000 kuna. Radne «spelancije i

zezancije» na račun samih sudionika nisu izostale, a po završetku svake akcije odlazilo se u gradski kafić «Central» na kavicu i još malo razgovora. U spomenuti prostor smjestili smo društveni inventar u vrijednosti od oko 60 000 kuna, a prostoriju za sastanke za početak skromno namjestili. Ovom prigodom od 15 dragovljaca radnih akcija,

nećemo nikoga isticati, no bez obzira na to, prigodom otvorenja predsjednik društva gosp. Adolf Basarić se svima zahvalio na uloženom trudu. Po otvorenju, IO

je održao i svoju 10. sjednicu na kojoj se uglavnom osvrnulo na realizaciju plana i programa posljednjih pet mjeseci, kao i na provedbu i organizaciju naredne

21. međugradske izložbe malih životinja. I dok je IO održavao sjednicu, dečki su vani pripremali kotlovinu koja je slijedila pod točkom raznog.

Branko Lončar

Sudionici radnih akcija

Usljedila je i kotlovinu

IZLOŽBE

IZLOŽBA UDRUGE UZGAJATELJA MALIH ŽIVOTINJA - TUROPOLJE Velika Gorica, 06. 08. siječanj 2006. god

Udruga uzgajatelja malih životinja Turopolje, organizirala je od 06. - 08.01.2006 god., u dvorani OŠ Jurja Habdelića, Školska ulica br. 1, u Velikoj Gorici svoju 2. Međužupanijsku izložbu malih životinja (golubova, kunića, ukrasne peradi i ptica). Na izložbi je prezentiran uzgoj malih životinja članova udruge, kao i uzgajivača iz drugih udruga, kao što su Trešnjavka, Sisak, Dugo Selo, Karlovac, Zabok, te iz Virovitice.

Na izložbi je sudjelovalo 66 izlagača koji su izložili ukupno 561 eksponat od kojih je 400 goluba u 28 pasmina, 78 peradi u 14 pasmina, 53 kunića u 12

pasmina, te je prikazano 30-tak ptica.

Dodijeljeno je 50-tak Šampionских titula te je još organizator dodijelio i šampionske titule u kategoriji golubova, peradi i kunića. Također je od strane organizatora dodijeljena i nagrada Šampion izložbe, a za što je dodijeljen veliki prelazni pehar sa ugraviranim imenom uzgajivača. Na ovoj našoj drugoj izložbi tu nagradu je dobio golub pasmine Dalmatinska zimovka u bakrenoj boji uzgajivača Zorana Matijevića iz Karlovca. Također je, kao nagrade organizatora, podijeljeno izlagačima 170 kg

hrane za perad, 40 kg hrane za kuniće i 40 kg hrane za golubove, a što je također, nadamo se, pridonijelo kvaliteti nagrada i zadovoljstvu izlagača.

U odnosu na našu prvu izložbu 2005.god. sudjelovalo je 10 izlagača više, a izloženo je 100-tinjak eksponata više, te smo mi kao organizatori u potpunosti zadovoljni odazivom uzgajivača, osobito kad se pogleda posjećenost izložbi ovog ranga, a uzimajući u obzir i to da smo mi udruga koja djeluje tek godinu i pol. Stoga se i ovim putem zahvaljujemo svim izlagačima na sudjelovanju na našoj izložbi što su izložili svoje najbolje i

najkvalitetnije primjerke, te na taj način povećali natjecateljski duh izložbe, a ujedno, nadamo se, ako su bili zadovoljni, potakli ostale uzgajivače da nas posjete na našoj slijedećoj izložbi. A ako imaju primjedbi na organizaciju izložbe ili na bilo koji drugi segment koji im se nije svidio, da nam ne zamjeraju, jer mi još nemamo puno iskustva u tome, već da nas o tome obavijeste kako bi ubuduće to popravili i iduću izložbu još bolje organizirali.

Isto tako je posjećenost izložbe, bilo od strane građana grada Velike Gorice i okolice, bilo od strane uzgajivača malih životinja koji su u nedjelju došli na izložbu ili prodavali vani svoje životinje, bila puno veća u odnosu na prošlu godinu, te je i to jedan pokazatelj uspješnosti izložbe.

Zahvaljujemo svim sponzorima, posjetiteljima i ostalim koji su na bilo koji način pomogli i doprinijeli uspjehu izložbe. Posebno se zahvaljujemo Udrugama uzgajatelja malih životinja Zabok

Pogled na izložbenu dvoranu u Velikoj Gorici

2000 koji su nam i ove godine posudili izložbeni inventar, a bez kojeg se ova izložba ne bi mogla održati.

Htjeli bi, na kraju i ovim putem još jedanput skrenuti pozornost

svim onim izlagačima koji su imali primjedbe na ocjenjivanje životinja (kojih ima nakon svake izložbe), a koje su upućivali na našu udrugu za vrijeme trajanja izložbe, da nitko od organizatora nije na bilo koji način utjecao na rad sudaca, te da iste proslijede na mjerodavnu adresu, a to je Hrvatski Savez udruge uzgajatelja malih životinja. Mišljenja smo da će takvi postupci pridonijeti kvaliteti rada sudaca, te umanjiti broj nezadovoljstava koji se redovno javljaju na izložbama od strane uzgajivača koji smatraju da su oštećeni.

Zdravko Marinčević

Priličan broj peradi na izložbi

5. specijalizirana izložba strukturnih golubova Hrvatske Donji Miholjac, Rakitovica 3. - 5. veljače 2006. god.

Izlagaci 5. specijalizirane izložbe strukturnih golubova

Organizaciju svoje 5. «specjalke» Udruga hrvatskih uzgajatelja strukturnih golubova povjerila je Udruzi «Slavonija» iz Donjeg Miholjca. Izložba je bila organizirana u prigradskom naselju Rakitovica, uz nazočnost velikog broja uzgajatelja strukturnih golubova iz cijele Hrvatske. Ocjenjivanje perikera, staroholandskih kapucinera i kineskih golubova obavio je sudac iz Austrije gosp. Karl Halek, s klasičnim europskim sistemom, uz odabir pobjednika između sedam najbolje ocjenjenih perikera i to s ocjenom izvrstan (97 bodova).

Lista pobjednika perikera je slijedeća

1. Dragoljub Konstantinović 1:0 crveni Grand Champion
2. Dragoljub Konstantinović 1:0 crveno špricani
3. Vladimir Pavin 0:1 bijelo plava (fako plava)
4. Vlatko Fijala 1:0 crni
5. Željko Lukić 1:0 crveno špricani
6. Dragoljub Konstantinović 1:0 bijeli
7. Damir Strahija 1:0 žuti

Najbolje kolekcije imali su

slijedeći izlagaci

1. Dragoljub konstantinović bijela kolekcija s 381 bodom majstor uzgoja
2. Damir Strahija žuta kolekcija s 380 bodova
3. Vlatko Fijala crna kolekcija s 378 bodova

Hit lista izlagaca perikera za sezonu 2005/06

	97	96	br. izl.
1.Konstantinović	3	5	1
Dragoljub			
2.Vladimir Pavin	2	4	2

3. Damir Strahija	1	3	2
4. Vlatko Fijala	1	1	1
5. Željko Lukić	1	1	1
6. Ivica Gelo	-	2	1
7. D. Antolović	-	1	1

Ocenjivanje paunaša obavio je vrlo stručno i na zadovoljstvo svih izlagača gosp. Jörg Steinwieder iz Austrije i to američkim sistemom eliminacije. Lista pobjednika paunaša je slijedeća

1. Branimir Vujević 1:0 obojeno repi Grand Champion
2. Božidar Špoljarić 0:1 plavo kovani 1. rezerva
3. Božidar Špoljsrić 0:1 bijela 2. rezerva
4. Božidar Špoljarić 1:0 žuti
5. Božidar Špoljarić 0:1 gryzli
6. Davor Gugić 0:1 crna
7. Božidar Špoljarić - 0:1 plava
8. Vladimir Pavin 0:1 crvena
9. Božidar Špoljarić - 0:1 andaluz
10. Stipa Ivanešić - 1:0 paid
11. Branimir Vujević A.O.C
12. Vladimir Pavin 0:1 vuga
13. Stipa Ivanešić 0:1 indigo

Branimir Vujević, Božidar Špoljarić i Davor Gugić

14. Branimir Vujević - 0:1 mylki
 15. Branimir Vujević 1:0 štitasti
 16. Željko Šerepac 1:0 tigrasti

Poredak po ocjenama za 2005.
god

	97	96	95
1. Branimir Vujević	1	-	3
2. Božidar Špoljarić	-	2	4
3. Vladimir Pavin	-	-	2
4. Stipa Ivanešić	-	-	2
5. Željko Šerepac	-	-	1
6. Davor Gugić	-	-	1

Ovogodišnji pobjednik Branimir Vujević

Predstavnik domaćina
Josip Šimunović

Bodovna lista izlagača paunaša za 2005/6 god je slijedeća

- Božidar Špoljarić 171 bod
- Branimir Vujević 113 bodova
- Stipa Ivanešić 34 boda
- Željko Šerepac 31 bod
- Vladimir Pavin 29 bodova
- Davor Gugić 16 bodova
- Boris Švitek 5 bodova
- Dražen Podnar 3 boda
- Mirko Matić 3 boda
- Martin Tomljenović 3 boda

Vladimir Pavin

Paunaš - grizli
uzg. Željka Šerepca

Paunaš - žuti
uzg. Božidara Špoljarića

Paunaš - plavo kovani
uzg. Davora Gugića

Periker - bijledo žuti 0-1

Paunaš - Grand Champion

Paunaši - crno štitasti

Paunaš - bijeli 0-1

Paunaši za vrijeme ocjenjivanja

Periker - crveni 1-0

Paunaš - obojenorepi

Periker - špricani 1-0

ODRŽALI TRADICIJU

Pozornost najmlađih prvakli su afrički tvorovi

Jedna od težih izložbenih sezona, kažu naši članovi koji duže pamte. Sezona koju ćemo pamtitи по mnogo čemu, a prvenstveno po influenci ptica, bolesti koja je prijetila i na žalost još uvijek prijeti. Velike su dvojbe bile što će u opće biti sa ovom izložbenom sezonom. Mnoge su naše Udruge donijele odluke o neodržavanju izložbe. Upitno je bilo i održavanje državne izložbe, no na opće zadovoljstvo svih nas kolege iz bjelovarske udruge ipak su odlučili organizirati državnu izložbu. Naravno vijesti se brzo šire, a naročito one loše, tako da je dosta udruga odustalo od održavanja svoje izložbe nakon što su čuli da pojedine udruge izložbe neće održati. No kako bilo da bilo, članovi udruge "Golub" Virovitica donijeli su odluku da će izložbu održati. Izložbu smo održali u raspoloživom terminu, i to od 27. 29. siječnja 2006. godine, odmah iza državne izložbe. Novost je i u tome što smo izložbu održali u preuređenim prostorima GK

poduzeća "Flora" Virovitica, koji su gotovo idealni za održavanje izložbi malih životinja. Među udrugama koje su odustale od održavanja izložbe je i udruga iz Donje Dubrave, tako da je Izvršni odbor Hrvatskog saveza prihvatio prijedlog naše udruge tako da su druga i treća državna izložba autohtonih pasmina održane u

Virovitici, a na taj način virovitička udruga i u tom dijelu preuzima na sebe dio značajnih obveza. Uzimajući u obzir sve poteškoće koje su nas pratile tijekom ove izložbene sezone, možemo biti zadovoljni jer su na našoj izložbi izlagala 94 izlagača, koji su ukupno izložili 793 eksponata. Najviše je i ove godine izloženo golubova i to 549 primjeraka, 104 primjerka peradi, 44 primjerka kunića, 15 primjeraka malih krvnoga i 81 ptica. Veseli nas znatno povećanje broja izloženih ptica, koje zasigurno u znatnoj mjeri uvijek razvesele najmlađi dio naših vjernih posjetitelja. Ove je godine posebno veselo bilo u dijelu gdje su bili izloženi afrički tvorovi. Te male "Zvijeri" doista izgledaju umiljato u krilima svojih vlasnika, razigrano u posebno izrađenim i za izložbe prilagođenim kavezima, a posebna su atrakcija kada "slobodno" šeću na povodcima uz nadzor vlasnika i znatiželjnih posjetitelja. Tko zna što nam sve za iduću izložbu pripremaju naši

Štand sa izloženim pticama

stalni ili povremeni izlagači. Brojke nisu popularne i gotovo ih uvijek nekako nerado rabimo, ali one predstavljaju jednostavan i vjerodostojan način prikazivanja onih pojava i kretanja koje želimo posebno naglasiti. Tako i ovom prilikom ističemo da je u okviru naše izložbe održana 3. državna izložba domaćih (autohtonih) pasmina, u okviru koje je 25 izlagača izložilo 198 eksponata domaćih pasmina golubova, kunića i peradi. Od 153 izložena primjera domaćih pasmina golubova, najzastupljeniji je bio Zagrebački prevrtač, pa Vukovarski kokošasti golub i Dalmatinska zimovka, zatim Slavonski gaćan, te Brodski i Sisački prevrtač. Od domaćih pasmina golubova nije izlagana samo Međimurska lastavica, nadamo se boljem odazivu uzgajatelja iz Donje Dubrave tijekom naših narednih izložbi. Zahvaljujemo i uzgajatelju Koji Kurtoviću iz Solina koji je našu izložbu učinio cijelovitijom izloživši svoje Dalmatinske zimovke. Kod peradi bilježimo

Kanarinci na izložbi

izlaganje 36 primjera, i to kokoši Hrvatice, Posavske kukmaste kokoši, a Alojzije Zvonar predstavio se sa

pasminom u razvoju (Međimurska kokoš).

U kategoriji kunića izloženo je devet primjera. Velikog hrvatskog opaljenog kunića. Zbor sudaca Hrvatskog saveza delegirao je 12 sudaca, koji su uspješno odradili posao oko ocjenjivanja izloženih eksponata i tom prilikom dodjelili 74 šampionske titule. Posebno veseli podatak što je 17 šampionskih titular dodijeljeno najboljim primercima domaćih pasmina. Tako je kod golubova dodijeljeno najviše šampionskih titula i to 47 (11 domaćim pasminama), kod peradi 10 (5 domaćim pasminama), kod kunića 5 titula šampiona (1 kod domaće pasmine), 9 kod ptica i 3 titule šampiona kod izloženih malih krvnoga. Posebne nagrade pripale su Mirku Farkašu za

Pogled na izložbenu dvoranu

najbolju kolekciju kod Zagrebačkog prevrtača i Antunu Farkašu koji je osvojio titulu prvaka pasmine u uzgoju Zagrebačkog prevrtača. I ove godine dobru volju za izlaganje na našoj izložbi pokazali su uzgajatelji Bosne i Hercegovine iz grada Tuzle, prijavivši 18 primjeraka golubova i 36 primjeraka ukrasne peradi, no zbog pojave influence ptica nismo bili u mogućnosti pribaviti potrebnu dozvolu za privremeni uvoz životinja. Zahvaljujemo se udrugama iz Daruvara, Nedelišća, Donjeg Miholjca, Vukovara, Đakova, Velike Gorice i njihovim članovima, koji su i ove godine tradicionalno izlagali na našoj izložbi. Nismo zaboravili stare drage prijatelje i svima im još jednom hvala. Posebno se ove godine zahvaljujemo Alojziju Zvonaru iz Donje Dubrave za prezentaciju pasmine koka u razvoju (Međimurske kokoši), Branku Musiću iz Osijeka koji nas niti ove teške godine nije iznevjerio, i posebno gospodinu Kaji Kurtoviću iz Solina za kolekciju Dalmatinske zimovke. "Na muci se poznaju junaci", kažu mudriji, pa stoga i mi zaključujemo da smo zahvaljujući svima vama koji ste nam i ove godine pomogli, uspješno organizirali još jednu izložbu. Izložbu koja je imala svoje prednosti i mane, pa vas zato upućujemo da o dobrim stvarima koje ste na izložbi vidjeli komentirate sa vama dragim osobama, a ono što ste primjetili kao loše, podjelite sa nama kako bi i na taj način doprinjeli da iduće godine budemo još bolji. Doista mislimo tako i biti će nam drago da se javite pismom, telefonom ili mail porukom. Na web stranici Hrvatskog saveza istaknuti su

Predstavnik domaćina i organizatora izložbe Tihomir Vuč s gostima iz Ivanača, Ivanom Bakarićem i njegovim učenicima

podaci kontakt osoba ovlaštenih za zastupanje naše Udruge, a za svaki konstruktivni prijedlog unaprijed zahvaljujemo. Prošle smo godine obećali da ćemo ove godine u naš katalog unijeti i ocjene, kao što ste vidjeli uspjeli smo obećanje održati. Dosta novih ideja rodilo se u malim glavama naših članova, ako realiziramo samo jedan dio njih vjerujemo da ćete znati prepoznati naš rad, naše namjere i dobru volju, jer doista dobro je činiti dobro. Naša Udruga podnijela je zamolbu Hrvatskom savezu udruga uzgajatelja malih životinja u kojoj je istaknula kandidaturu za održavanje državne izložbe iduće, dakle 2007. godine u Virovitici. Nekoliko je razloga zašto smo donijeli tu odluku. Naravno prvi je taj što su naši članovi svojim dosadašnjim radom pokazali da znaju, mogu, hoće i umiju organizirati odlične izložbe i nadamo se da nam na tome ne zavidite, jer to radimo i radi svih vas. Drugi razlog vezan je uz

gotovo idealne prostore gradskog komunalnog poduzeća "Flora" Virovitica, u dijelu kojih smo ove godine prvi puta organizirali izložbu. Svi vi koji ste dio unutarnjeg prostora vidjeli možete sami suditi o kvaliteti istog, a što se veličine tiče, na raspolaganju će nam biti još dvije izložbene hale koje su nešto malo manje od ove viđene. U sklopu izložbenog kompleksa nalazi se ugodno uređeni restoran na dvije etaže, dva sanitarna čvora, uređen vanjski prostor za nedjeljni pijac od kojeg je jedan dio i natkriven, a nastojat ćemo osigurati i veći broj parkirnog prostora. Ukoliko se smiri ovo ludilo oko ptičje gripe, i stave pod nadzor svi ti H5 i H5N1 virusi i drugi koji nam nikako na ruku ne idu, očekujemo dolazak i izlagača iz susjednih država.

Želimo Vam uspješnu sezonu leženja, dobro zdravlje i vidimo se u Virovitici.

Željko Šerepac

DANI “KING KLUBA HRVATSKE”

Članovi King kluba hrvatskev

Drugog dana izložbe King Kluba Hrvatske 2005. godine, održanog u domaćinstvu predsjednika Šimunović Josipa, smogli smo malo vremena da vidimo s kakvom je preciznošću i detaljima ukrasa ambijent same izložbe. Dvorana sa golubovima i reprezentativna dvorana gdje se je održavao schow "Grand Šampionat". U svim prostorima su nas dočekali lijepi cvjetni aranjmani, dekoracije kaveza

borovim grančicama, sa suhim rogačima i hrvatskom trobojnicom - divno. Kavezi za "Grand Schow" sa lijepom crvenom pozadinom, ukusno ukrašeni, a da ne smetaju izloženim golubovima. Iznad kaveza u dvorani, veliki amblem King Kluba. Ne možemo, a da ne napomenemo da su zlatne ruke gospode Šimunović i njezine kćeri, koje su nas gostile tokom dva dana, bile neizostavni dio

ugodaja ovog King Schowa. Od prvog dolaska nuđeni smo sa finim domaćim kiflicama, nekolikim vrsta kolača, sokovima i svim vrstima pića. Od ručka do večere to je bilo malo slavlje uz ocjenivanje golubova i ugodan boravak, čekanje proglašenja pobjednika po bojama, a na kraju i Grand šampiona Ove godine je osvojio gospodin Šimunović Josip sa svojom bijelom starom ženkom.

Gospodin Janko Gabor je odradio vrhunski posao-američkim načinom ocjenivanja. Gospodin Kalamiza Slavko je imao crnu šampionsku kolekciju, a gospodin Košak Robert i drugog Grand šampiona bijelog muškoga. Svi smo bili zadovoljni, a pobjednici su dobili lijepе velike pehare. Na schow je bio prisutan i naš tajnik Saveza, gospodin Pavin Vladimir, ujedno kao glavni urednik časopisa Uzgajatelj popratio je umjetničkim fotografijama naš schow.

Zatim smo pogledali golubove u golubarniku gospodina Šimunovića. Golubarnik građen po svrsi za uzgoj golubova. U dolnjem dijelu maticnjak za plave, a posebno za bijele kingove. U gornjem dijelu odjeljak za mlade i posebni dio za plivanje. U "King sobi" za odmor i vršenje evidencije uzgoja, dojmova sa izložbi ili suđenja, nalazi se veći dio ispunjen peharima. Mnogobrojni šampioni sa domaćih izložbi, uglavnom svih državnih izložbi i iz susjedne Mađarske, Rumunjske, Slovenije i Europske izložbe u Češkoj. Jedino je on uspio ujediniti dva velika šampionata. Europa šampiona za plavu žensku i Grand šampiona za bijelu ženu na

najvećoj izložbi u Europi američkim načinom ocjenivanja održanog u susjednoj Mađarskoj gdje ocjenjuju i sključivo najpoznatiji suci iz Amerike.

Na kraju mogu samo reći, da će večer subuta na nedjelju u Čardi na Dravi, biti duboko usaćena u moje najljepše uspomene tokom mog 30. godišnjeg golubarenja.

Toplak Julije

Za vrijeme ručka poslije izložbe

JESTE LI ZNALI

KINESKE SVIRALE

Ponuda svirala u Pekingu

Što su kineske svirale? To su one male ili malo veće umjetnički uradene svirale koje se pričvrste na rep goluba i prilikom njegovog leta proizvode glazbu. Po tim sviralamama u svijetu je poznato

golubarstvo u Kini. Povijest bilježi svirale koje su bile izrađene od slonove kosti ali i od zuba raznih životinja (tigra, medvjeda, pande i sl.). Svirale od slonove kosti su ostajale onakve

kakve su izrađene (original boja slonove kosti) ili su bojene u zeleno. Sve izrađene od zuba raznih životinja bojene su uglavnom takođe u zeleno.

Naravno ovakve svirale nije si mogao priuštiti svatko pa su one po pravilu pokazivale statusnu moć vlasnika svirale. A vlasnici su bili pripadnici vladajućih dinastija ili njihovi najbolje rangirani namještenici. Materijal za izradu svirala je uistinu raznovrstan, a kao broj jedan je bambus. Pored bambusa koriste se razne trske, te tikve(kruškastog oblika), kao i ukrasne tikvice kruškastog i loptastog oblika. Loptaste svirale su uglavnom od kombiniranog materijala bambus-tikvica ili trska-tikvica ili bambus-trska-tikvica. Boja im je uglavnom čokolade, ponekad svijetlijia, ponekad tamnija.

Točno vrijeme pojave svirala i

dalje je tajna i ono je predmet istraživanja u Kini. Ono što se sa sigurnošću zna je to da imaju dugu povijest i da su pravljene od profesionalnih majstora i to kao ručni rad. Za vrijeme vladavine carskih dinastija Ming i Qing, a to je period od 1644 do 1911 pravljene su izvanredne svirale sa briljantnim tonovima. I danas posebno su cijenjeni majstori koji prave svirale. Svaka svirala po naosob je jedno umjetničko djelo, dosta su malene iako za neke loptaste se to baš ne može reći, ali sve su veoma lagane tako da se mogu privezati za goluba i da svirala golub može nositi bez problema. Naime poželjno je da im težina ne prelazi 15 grama.

Svaka svirala ima od minimalno dva do maksimalno 15 otvora. Svaka svirala može proizvesti razne tone, a to zavisi od otvora, ali i od brzine leta goluba, tako da su tonovi ponekad niski, a ponekad visoki.

Što je više otvora na svirali cijena joj je veća i i cijene svirala sa posebnom signaturom na sebi od vodećih i najcijenjenijih majstora su takođe skuplje. Tako običnu sviralu izrađenu od bambusa sa dva ili tri otvora možete kupiti za 30-60 kuna, ali zato one loptaste izrađene od kombinacije više različitih materijala sa 10-15 otvora koštace vas od 300-400 kuna, a ako na sebi imaju i

Loptasta svirala sa 7 otvora

signaturu nekog od vodećih majstora cijena će biti i veća. Naime to je, kako rekoše, garancija vrhunskog kvaliteta. Međutim imao sam priliku vidjeti i svirale sa 17, ali i neke raritetne sa 25 otvora, pored toga one su bile i oslikane na taj način tako da je na loptastom dijelu bila izgravirana umjetnička slika, prekrasno, umjetnost u pravom smislu, a cijena- vjerujte nisam ni pitao.

Pekingška golubarska tržnica u svojoj bogatoj ponudi ima i svirale. Kada sam kupio nekoliko komada, komentar moga pratnoca i prevodioca, a sada je već imao kompletan uvid i u druge cijene, Rehn Tiana je bio»da nije jeftino baviti se golubarstvom u Kini «.

Ja bih dodao da to nije jeftino ni kod nas u Hrvatskoj iako nam golubovi lete bez svirala. Za kraj, upozorili su me da pored svirale moram kupiti i pištaljku, što me je zbulilo.

Kada su vidjeli da ih nisam razumio, pojasnili su mi, pištaljka služi uglavnom za prekid leta i povratak jata u golubarnik.

Svirale preko rijetkih turista koji uspiju doći do golubarske tržnice osvajaju svijet. U početku su ih donosili turisti da ih imaju kao unikatni i raritetni souvenir. Danas nisu rijetki i turisti golubari čiji je cilj upoznavanje sa golubarstvom u Kini. Oni kupuju i po više komada svirala i onda sa njima treniraju i svoje golubove. Da svirale polako ulaze i u golubastvo Europe osvijedočili su se i predstavnici našeg Saveza, na prošlogodišnjem natjecanju sportskih golubova u umjetničkom letu na pokretne krletke u Mariakirchenu (Austrija) od 14-17 srpnja. Tada su eksperimentalno prikazani letovi golubova sa sviralama.

Tekst i fotografije: KOVAC IVICA

Pištaljka

KAPITALCI NAD KAPTOLOM

Slavonski prevrtač - bijelo srcasti

Prošle godine imao sam nešto svojih slavonskih prevrtalača koji su se izvrsno prevrtali i imali dobar let pa sam odlučio ponovo kao u djetinjstvu sastaviti dobro jato ovih golubova. Za sve one koji neznaju o kakvom je golubu riječ evo kratak opis izgleda Slavonskog prevrtalača. Već samim svojim izgledom odaje dojam sportskog goluba letača-prevrtalača. Njegov jedva srednje dug kljun, dvostrukе ringle oko očiju i okrugla odstojeća od glave kapa daje mu dražesan izgled. Vrat lagano povijen prelazi u jaka prsa a na kosim leđima leže snažna krila lijepo složena, nošena na repu. Od moje najranije mladosti ovaj golub nije ništa izgubio na svome izgledu a niti na letu i prevrtanju, što mi je posebno dragoo. Što više, naišao sam na još vatrene prevrtače s izuzetno lijepom figurom.

U nabavku odlazim u Novu Gradišku kod gosp. Brkača jer znam da on godinama pored rasnih golubova uzgaja i slavonice. Ispričao sam mu svoju želju da hoću imati dobro jato

ovih golubova i malo poraditi na uskladenosti njihovog izgleda, a možda i na priznavanju ove rase ako bude sreće i podrške ostalih golubara. Gosp. Brkić je prije 20 god. imao želju da se ovi golubovi priznaju kao naša domaća pasmina, ali nije imao podršku tadašnjeg YU saveza. Branko mi poklanja 2 para crno-špricanih i 2

para crvenih golubova među kojima je i crno-špricani golub star od 12-15 god. ali tvrdi još uvijek plodan. Sve su to stari golubovi bez prstenja ali 100% provjereni. Na odlasku Branko poručuje ako budeš trebao ikakvu pomoć oko ovih golubova samo se javi. Sretan i zadovoljan stižem u Kaptol i zatvaram tek doneštene golubove, malo ih promatram i uspoređujem sa svojim jatom, a u meni se počinju buditi emocije iz mladosti. Osjećam sve one trnce, lupanje srca, pluća puna zraka, osjećaj da sam i ja golub. Gledam ih i znam što misle i kako razgovaraju a u meni ključa potreba da ih pustim na let ali moram biti strpljiv. Ovako kvalitetne golubove nesmijem lako izgubiti. Na tavanu imam skromno jato pa vidim da moram nabaviti još golubova, znam ja gdje ih ima; kod mog prijatelja iz djetinjstva, svega 5 km od mene, kod poznatog prevrtalača Oreškovića Josipa iz Vetova. Dolazim kod Joke a kod njega pun krov golubova, ima tu brodskih prevrtalača, bačkih, sisačkih, ali i

Slavonski prevrtač - crni

Mladi slavonski prevrtac

domaćih. Kažem Joki da mi treba par komada te ga upoznam sa željom da bi malo poradio sa ovim golubom, a Joka sretan pokazuje mi svoje ljubimce. Pogledaj pajdo ovaj kljun, vidi ove ringle, šta kažeš na kapu, a sad vidi ovo, baci goluba, a on napravi nekoliko krugova uz izvanredno prevrtanje. Ali pajdo gle ovo, imam ja i ljubičaste oni mi vrte još najbolje. Ljubičasti su golubovi andaluzija boje, ali su ih stari golubari zvali „ljubičasti“- što je možda ispravno. Zadivljen njegovim jatom moram mu priznati da ima prvaklasne golubove pa ga zamolim za par

komada. Evo pajdo pa biraj samo nemij srebrnka jer mi je on najmiliji.

Od Joke donosim 6 komada golubova isto svi bez prstenja ili s nekim starim prstenom, ali golubovi svi provjereni prevrtači. Na mome tavanu se sada nalazi oko 30 komada prevrtača a sportsko srce neda mira i sve me više vuče želja da ja ove golubove provjerim još par puta kod sebe. Nakon 5 dana puštam jato da upozna novi teren a ja dršćem od ushićenja jer već znam što me otprilike očekuje. Moj golubovi odmah izlaze na krov, ali za njima i novonabavljeni. Svi veselo

guču, novi razgledavaju teren, ali kako je ljetu traže i svoje golubice. Neki od mojih golubova napave po krug ili dva i uredno se prevrču, ali s njima polječu Jokoni i Branini kapitalci.

Ostavio sam ih oko 2 sata da se priviknu na novu okolinu, a onda dižem cijelo jato u visinu. Nakon nekoliko krugova počinje prevrtanje mojih golubova, ali odmah za njim prevrču i stari kapitalci mojih kolega. Prizor je veličanstven, krv udarila u obraze, srce stoji u grlu i lupa kao prevrtač krilima, koljena nesigurna, a u meni ponosa i sreće za dvoja kola. Ovo je veličanstven prizor ne samo za oči već i za uho jer lupanjem svojih krila odaju početak prevrtanja. Na nebū se odvija prava baletna predstava ali nije to „labuđe jezero“ već to lete „kapitalci nad Kaptolom“. U njima je najljepši dio moje mladosti, moga dijetinjstva, sva ljepota življena.

Dugo je vremena prošlo kada sam u svom rodnom Mitrovcu kraj Kutjeva gledao i uživao u prevrtanju ovih golubova. Cijelo dijetinjstvo mi prolazi ispred očiju, vidim sve svoje golubove, osjećam se snažan i sretan, a najviše ponasan. Nad Kaptolom kapitalci izvode svoje vragolije.

Davor Gugić

JUBILEJ Aschersleben 13.-15. siječanj 2006. god.

Svoj veliki jubilej, četrdeset godišnjicu utemeljenja, Specijalizirani klub uzgajatelja perikera Njemačke, proslavio je i obilježio specijalkom u gradiću Ascherslebenu, stotinjak kilometara udaljenom od poznatog sajamskog grada Leipziga kao i svečanom večerom i sjednicom u Hotelu Ascania.

Na izložbi je bilo izloženo 336 perikera vodećih dvadeset uzgajatelja te pasmine golubova u Njemačkoj. Izložbu su posjetili naravno i naši uzgajatelji i članovi i Njemačkog specijaliziranog kluba Darko Glumac i Vladimir Pavlin. Imalo se tamo što vidjeti. Bio je to praznik za naše oči. Posebno nas se dojmio prijem

kolega uzgajatelja koji su nas pozvali kao goste i članove na sjednicu i svečanu večeru uzgajatelja. Nakon poduzeć govora i izlaganja predsjednika kluba gospodina Werner Reischla o povijesti i aktivnostima kluba od njegova utemeljenja do danas, prišlo se podjeli nagrada članovima

utemeljiteljima, počasnim i zaslužnim članovima, a tada je na naše iznenađenje i nevjericu predsjednik gosp. Werner Reischl prozvao i Darka Glumca, a potom imene i uručio nam predivne slike perikera (ulje na platnu) koje su primili i ostali nagrađeni. Tako smo mi od 12 slika koliko ih je predsjednik kluba dodijelio, dobili dvije. Bili smo zaista više nego ugodno iznenađeni i sretni zbog toga. Slike je, naime, za četrdeset godišnjicu klubu donirao dugogodišnji član i poznati uzgajatelj Hans Schwöbel. Poslije podjele nagrada uslijedila je večera i ugodno druženje do ranih jutarnjih sati. Naravno sutradan smo još obišli izložbu i uputili se zadovoljni na preko tisuću kilometara dug put kućama sa slikama, ali i sa živim perikerima.

Vladimir Pavin

Periker crni

Periker žuti

V. Pavin i predsjednik W Reischl

D. Glumac i predsjednik W Reischl

Za vrijeme večere J. Hellid, W. Reschl, H. Schwöbel i D. Berngess

Periker crveni

Periker bijeli

ŠVEDSKA DRŽAVNA IZLOŽBA GOLUBOVA

Na žalost izvješće sa tradicionalne državne izložbe golubova iz Švedske moram početi sa vremenским i prometnim problemima. Snježna orkanska oluja koja je zahvatila južnu Švedsku i Dansku, paralizirala je sav promet. Zračne luke su bile zatvorene, vlakovi i autobusi također nisu prometovali. Kakvih razmjera je bila oluja svjedoči 500 prometnih udesa sa 120 povrijeđenih. Ali i pored svih dobromanjernih savijeta da ne idem na izložbu, malo poboljšanje vremena u subotu ujutru značilo je i da je vrijeme za polazak. Izložba je održana u jednom malom mjestoštu Ekebo, u južnoj Švedskoj 21. i 22. siječnja 2006. godine. Doduše to je donekle i logično jer gotovo svi izlagači su iz južne Švedske.

Organizatori su bili udruge iz Kulla-Björe i Helsingborga. Izložba je održana u plesnoj palači, i nije baš bila najpodesnija za održavanje izložbe, a i zamjera se može staviti i na

slabu rasvjetu. Pa ipak 56 izlagača prijavilo je 650 golubova,(a zbog prometnih problema 90 golubova nije pristiglo na izložbu) ovaj broj za naše prilike je veoma skroman, ali za domaće prilike je veoma visok i organizatori su bili više nego zadovoljni. Program izložbe je takođe pretrpio izmjene i skraćen je za jedan dan. Mislim

da je ova izložba jedna od boljih uopće održanih izložbi u ovoj državi. Dominirale su po očekivanju pasmine iz Nordijskih država, od domaćih: švedski letač, geteborgski letač i švedski galebić, ali i danski letač i norveški letač.

Od gušana su bili izloženi engleski gušan, brnski gušan,

Lars-Olof Välemark, u sredini, podpredsjednik SDF vidno zadovoljan

Dalmatinske zimovke na izložbi u Ekebo

pomeranski gušan, amsterdamski gušan, ali i nešto rijeđi francuski gušan. Kod strukturnih: kineski golub, paunaš, a perikere je izlagao Tibor Barcza u posljednjih nekoliko godina najbolji uzgajatelj ovih golubova inače Mađar koji duže vrijeme živi u Švedskoj, a dobro je poznat i našim uzgajateljima. Zapaženi su bili i kovrčavi golubovi, ali i holandski kapucineri. Zatim je bilo izloženo nešto malo indijanera i karijera. Posebno raduje podatak da je bilo izloženo 10 kingova, koji su ovdje uglavnom u drugom planu. Njemački izložbeni listonoša bio je zastavljen sa 12 izložbenih grla.

Orijentalnih okretača (rollera) bilo je 20 komada i to dosta dobrog kvaliteta, a po prvi puta izložen je bio i bački prevrtač(5 komada). Kao poseban raritet treba istaknuti portugalskog letača ,siriskog jedriličara kao i sirijski (bejrutski bradati golubovi) poznati i pod nazivom wamen.

Za nas posebno interesantno bila je izložena i naša pasmina, dakako radi se o dalmatinskoj

zimovki, a bila je izložena u zlatnoj i bakrenoj boji, ali veoma prosječnog kvaliteta.

Sudili su sudci iz Danske (4) iz Njemačke (3) i iz Švedske (2), stim da je jedan sudac bila dama. Naravno ona je bila iz Švedske.Za najboljeg goluba proglašen je pomeranski gušan čiji je vlasnik i uzgajatelj Per-Erik Larsson iz mjesta Nyvång.

Za kraj jedna zanimljivost, na izložbi je bila postavljena mini izložba umjetnice Ilone Kovacs raznih vrsta jaja (nojevo, pačije , gušćije i sl.) oslikanih sa motivima raznih pasmina golubova. Moj komentar je lijepo i interesantno, osvježavajuće na jednoj izložbi.

Tekst i fotografije : Ivica Kovač

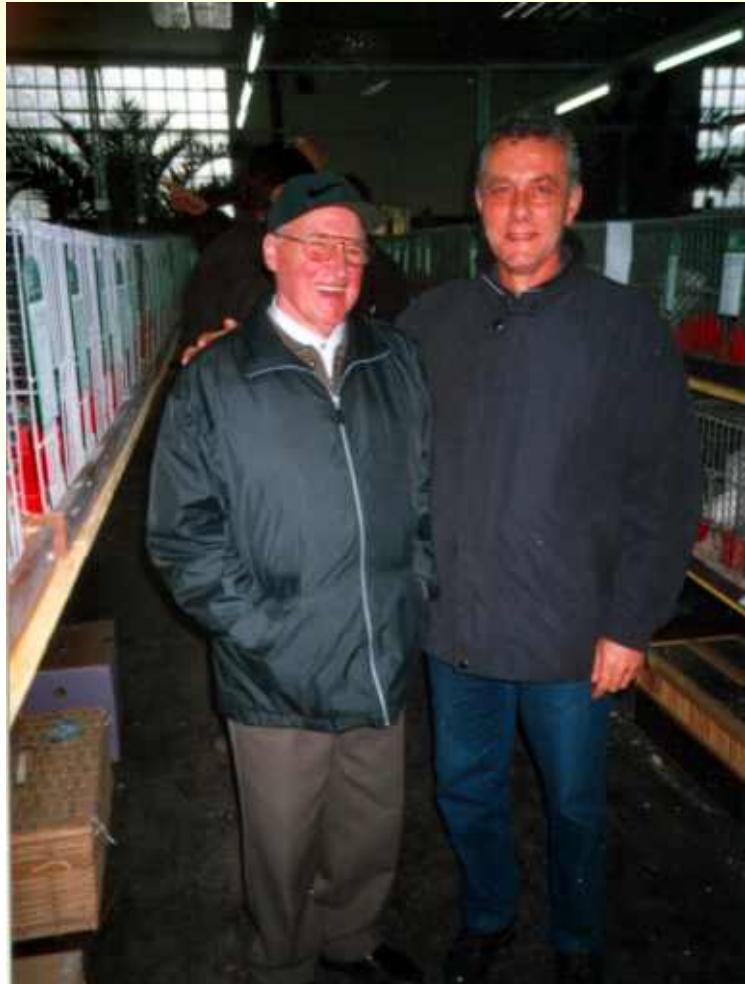

Nojevo jaje sa motivom paunaša

Moj prijatelj Eugen Frey

Prvi put sam ga upoznao 1989. godine kada sam, sa suprugom, bio u gostima kod šogorice u Njemačkoj. U isto vrijeme održavala se nacionalna izložba Njemačke u Nürnbergu koju sam također posjetio. Na izložbi posebno mi se dopao jedan žuti periker i kada sam pogledao katalog, uzgajivač i vlasnik je bio Eugen Frey. Te zime sam od njega kupio nekoliko perikera različite boje. Ono što sam kod njega tada video bilo je prekrasno. Ima predivan golubinjak s prostranim volijerama i predivne perikere u svim bojama osim bijele, koja je meni bila najdraža boja. Primijetio sam da on najviše voli plave perikere i njih je imao najviše. Poslije sam upoznao i gospodina Jürgena Waldenmeiera i sada već pokojnog Oskara Finka. Kada sam ga ponovo posjetio u njegovoj kući u Mindelheinu nakon nekoliko godina, rekao sam mu da ne želim više putovati po Njemačkoj tražeći perikere jer ono što sam video kod njega za mene je bilo pravo.

Gospodin Frey mi je pomogao da si nabavim prerasne crvene i bijele perikere, čak me je učlanio u njihov klub uzgajivača perikera. Kada sam počeo dobivati časopise i biltene o radu njihovog kluba, video sam da je on jedan od osnivača i dugogodišnji predsjednik kluba. Jedan moj prijatelj je poželio držati plave perikere pa sam ga upoznao sa gospodinom Freyom. On je bio oduševljen njegom i u Hrvatsku, pogotovo s nekim novim bojama koje do sada nismo bili u mogućnosti nigdje drugdje vidjeti. Prijatelj nije mogao obuzdati oduševljenje i rekao mu

Eugen Frey i Dragoljub Konstantinović

«Pa vi o perikerima znate sve». Frey mu je na to odgovorio smješkom, kako i on sam mora još dosta učiti. Prijatelj me je samo pogledao! Dok smo putovali nazad u Hrvatsku, ta rečenica nam je stalno prolazila mislima jer Frey je tada imao 75 godina. Mislim da danas u Hrvatskoj nema ozbiljnijeg uzgajivača perikera koji nezna za gospodina Freya. Pomogao je mnogim našim uzgajivačima, posebno

onima koji vole plave perikere. On se još uvijek natječe. Na najvećim Njemačkim izložbama kao i na klupskoj specijalki njegovi golubovi dobivaju ocjene izvanredan - 97 bodova.

U Hockenheimu 2005. god. na njihovoj specijalki gdje sam bio s kolegama Vladimirom Pavinom, Darkom Glumcem te Damilom Strahijom, Frey nam je pomogao da se dogovorimo sa gospodinom Reischlom i gospodinom

Periker plavi s krilnim prugama, uzg. Eugena Freya

Periker plavi bez krilnih
pruga (0-1)
uzg. Eugena Freya

Periker plavi bez krilnih pruga (1-0), uzg. Eugena Freya

Griebbaumom, inače vrhunskim njemačkim ocjenjivačima perikera, da nas posjete i ocjene naše golubove na našoj specijalki koju smo organizirali u Kaptolu 2005. godine.

Gospodin Frey je sada počasni predsjednik Njemačkog kluba uzgajivača perikera. Na njihovoj Hit listi za 2005. godinu dijeli 3. i 4. mjesto, sa dvije ocjene 97 i dvije 96 bodova.

Eugen Frey je veliki gospodin i jedan od najboljih uzgajivača perikera u Njemačkoj pa i šire. Moj prijatelj, i prijatelj svih uzgajivača perikera u Hrvatskoj i zato mu želim dug život te puno zdravlja i još puno uspjeha u uzgoju plavih perikera

Dragoljub Konstantinović

KUG «Zagrebački prevrtač» Kako prepoznati kvalitetnog goluba

Ivan Bakotić i Stjepan Dorotić doajeni zagrebačkog golubarstva

S obzirom da u kontaktu sa golubarima nailazim na nepoznavanje vrste i neupućenost u standard i trendove uzgoja, javila se potreba da se golub zagrebački prevrtač prezentira na stručniji način. Naizgled jednostavan, zagrebački prevrtač je iznimno težak za uzgoj i nebih ga preporučio manje iskusnim golubarima već golubarima s dugotrajnjim stažom.

a) Zagrebački prevrtač
b) Kereški letač
1. perje - a) čvrsto zbijeno uz tijelo
- b) rastresito perje

Kad se netko odluči za uzgoj ove vrste prije nabave golubova bilo bi poželjno, osim da se naoruža strpljenjem, da se obrati nekome iz Kluba kako se nebi nabavljali krivi golubovi te nebi došlo do početnog razočaranja. Prvo je potrebno nabaviti golubove dadilje, neku vrstu srednjekljunog letača ili prevrtača. Uzgoj je moguć i bez dadilja, ali u tom slučaju neće se postići željeni rezultati.

Da bismo novim uzgajivačima, a i starim koji nisu imali prilike (s obzirom na nedostatak literature o zagrebačkim prevrtačima) pojednostavili kriterije u

2. glava - a) mala (pikula), okrugla s jakim čelom - b) velika s jakim čelom
3. oči - a) svijetle - b) žute
4. kljun - a) os ide kroz sredinu oka - b) os ide kroz donji dio oka
5. rozete - a) spuštene po vratu 2-3 cm - b) kraće, završavaju nešto ispod uha
6. kapa - a) jednoslojna, kompaktna - b) rastresita
7. krila - a) višeća priljubljena uz tijelo, ne križaju - b) rastresita, odvojena od tijela, često se i ne vuku po podu, kraća vuku po podu, duža
8. leđa - a) kratka, uža (ne uska) - b) duža i šira
9. rep - a) jednoslojan, kompaktan, uzdignutiji - b) višeslojan, rastresit, vodoravniji, duži
10. opći dojam - a) kraći golub - b) duži golub

Kad se dva goluba ovih pasmina usporede razlika je vrlo očita. Čak i laik vidi da ove dvije vrste nemaju nikakve sličnosti. U

Zagrebački prevrtači Miljenka Šuškovića

prošlosti, na televiziji a i u našem glasilu, dolazilo je do izjava nekompetentnih pojedinaca koje su donosile zablude i koje su zbumnjivale uzgajivače. Stoga molimo iste da se suzdrže, te radi boljeg razumijevanja i interpretacije standarda preporučamo što više konzultiranja i kontakata s predstavnicima i članovima kluba na terenu, naročito na izložbama. Na izložbama se često javljaju tenzije između izlagača i sudaca. Razlog tome su neznanje jednog ili drugog ili obje strane. To nije

slučaj samo kod zagrebačkog prevrtića već i kod drugih vrsta golubova. Stoga je potrebna edukacija sudaca radi uskladivanja kriterija sudjenja, ali i razumijevanje izlagača, jer krivac za neznanje suca najčešće je nedostatak literature i mogućnosti za edukacijom. S obzirom da sam i sudac i uzgajivač, lakše mi je sagledati suštinu problema. Stoga sam se i odlučio na pisanje ovog članka radi smirivanja tenzija među uzgajivačima i radi ucrtavanja smjernica u uzgoju zagrebačkog

prevrtića. To je i zadatak i razlog postojanja matičnih klubova za određene pasmine kao što je KUG «Zagrebački prevrtić». Legitimitet nam daje i struktura članova u klubu jer su u klubu većina eminentnih uzgajivača zagrebačkog prevrtića. Stoga bismo molili sve uzgajivače i ljubitelje zagrebačkog prevrtića da se konzultiraju s nama.

Predsjednik kluba

Tomislav Blažev, savezni sudac za golubove

DALMATINSKA ZIMOVKA ZLATNA-CRNOKRILA

Dalmatinska zimovka - zlatna-crnokrila

Svakog uzgajatelja Dalmatinske zimovke bila ona zlatnog ili bakrenog soja zanima na što paziti u uzgoju ovog što se tiče boje vrlo zahtjevnog goluba. Dok uzgajatelji koliko toliko poznaju

ovo problemetiku za kolege sudsice je ocijenjivanje ove pasmine najveća noćna mora jer je boju, a posebice njene nijanse vrlo teško ocijenjivati. Za to je potrebito dobro oko, a kod ovog

goluba i veliko predznanje, jer ima toliko stvari na koje u ocijenjivanju i uzgoju moramo paziti. Pravilno ocijenjivanje ovog goluba nije jednostavno. Ne možemo ga preko noći i bez prakse naučiti, ali moramo jer Dalmatinska zimovka je naš najpoznatiji autohton golub i moramo ga znati pravilno procijeniti, a uzgajateljima dati smjernicu uzgoja i odabira za izložbe.

Budući da sam u našem glasilu već više puta pisao o bakrenim-crnikrlicima ovaj put sam se odlučio za zlatne-crnikrile zimovke. Kako ispravno promatrati ovaj soj, kako da nam ne promaknu one važne sitnice, nastojat ću objasniti ovim člankom.

Zimovka je golub boje u pravom smislu riječi i boja je kod ovog goluba više nego kod ijednog drugog na prvom mjestu u ocijenjivanju.

Ono na što svaki uzgajatelj i sudac zlatne-crnikrile zimovke mora posebno paziti je da tijelo bude potpuno ravnomjerno zagasito zlatno žute boje sa svijetlim

Boris Švitek za vrijeme ocjenjivanja dalmatinskih zimovki

sjajem od glave pa sve do kraja klina.

Kod zimovki koje sam imao prilike vidjeti kod nas u Hrvatskoj, ali i kod Europskih uzgajatelja trenutno je najveći nedostatak više ili manje crvenog sjaja u zlatu, ali i brašnasta zlatna boja.

Boja zlata glave je često tamnija od zlata na tijelu i na to treba obratiti pažnju i odgovarajuće sankcionirati. Osnovna boja tj. zlato trebala bi kod golubica biti za jednu nijansu svijetlijia nego kod mužjaka, ali to je manje važno od toga da boja cijelog tijela bude ravnomjerna. Neravnomjerna, dolje popuštajuću - nijansiranu boju treba kazniti kako u uzgoju tako i na izložbama.

Crveno ili zeleno na vratu, na prijelazu u potiljak i prsa, a posebice na bokovima nesmije se dozvoliti. Treba pripaziti na stražnji dio vrata i potiljak jer se na tim mjestima često pojavljuje čađa i lagano zelenilo koje ako ne držimo uzgojem pod kontrolom vrlo lako zahvati velike površine i

onda zbogom kvalitetnom uzgoju i dobrim ocijenama.

Zlatni crnokrilac kako mu i samo ime kaže mora imati crni pokrov krila i leđa, ta boja mora biti izrazito crna (duboka), a rub svakog pera mora imati široki mrko - zeleni lak.

Leđa su tek onda prvaklasna kada niti jedna crna traka više nije vidljiva, a to znači da je zeleni lak rub tako širok da dobro pokriva i daje jednu ravnomjernu lak zelenu boju.

Moramo paziti da rub laka stvarno svijetli mrko - zeleno, nikako da bude mat - zelen jer je to greška.

U pokrovu krila se širina ruba ne može tražiti kao kod bakreno-crnokrilih ali laka mora biti dostatno da se vidi sasvim pristojno jer nedostatak zelenog laka u krilnom pokrovu je gruba greška.

U pokrov krila i u leđu se lako umiješa previše grimizne boje, a posebno moramo paziti da nam se ne pojavi ljubičasta boja i na svaku i najmanju pojavu ljubičaste boje treba oštro reagirati i takovog goluba oštro

sankcionirati u uzgoju, a posebice prilikom ocjenjivanja. Kako nebi bilo zabune grimizno je crvenasta boja (slično sjaju bakra bakreno-crnokrilih), dok je ljubičasto jedan čelično plavi ton boje. Kod golubica se u ramenima (takozvanom srcu), i u gornjem dijelu leđa zna pojavljivati hrđa, to je višak osnovne boje, i to kod golubica još možemo tolerirati u ograničenoj mjeri jer je ponekad potrebito u uzgoju.

Dok golubice sa tom pojavom još mogu konkurrirati i za više ocijene kod mužjaka tu pojavu moramo sankcionirati. Nešto viška hrđe u potiljku i srcu je manja greška nego čađa u potiljku i vratu.

Što reći o repu, on mora biti isto kao i letna pera u zatvorenom stanju čiste crne boje, nikako plavkaste jer plavilo u repu je greška.

Kod zlatno-crnokrilih zimovki primjerici sa bijelim špicvima krila moraju imati najmanje šest ali i najviše deset bijelih pera u krilima. Pera po mogućnosti moraju biti jednakobrojna u svakom krilu,

(jedno pero razlike nije greška). Nadam se da sam ovim člankom dao makar mali doprinos u razumijevanju ove pasmine golubova (njenog zlatno-crnokrilog soja) te da će ovaj tekst biti zanimljiv, kako uzgajateljima tako i kolegama sucima, i skromna pomoć u procjeni kvalitete svakog pojedinog primjerka ovog goluba kako u golubinjacima tako i u izložbenim kavezima.

Boris Švitek

KAKO KVALITETNO PREVENIRATI GOLUBLJE BOLESTI TE GOLUBOVE PRIPREMITI ZA SEZONU LEŽENJA!

Priručna apoteka Damira Takača

I sami znamo da u našim golubarnicima osim vreve golubova, postoji i vreve raličitih bakterija i nametnika, a koji su glavni uzročnici tipičnih golubljih bolesti, a pogubno mogu utjecati na godišnji uzgoj mladih golubova i to od zametka, preko leženja, valjanja mladih, njihovog odgajanja pa sve do stasavanja mladih golubova. Često pitanje kod uzgajivača je: "Što da učinim i kako što bolje da pripremim stare golubove za sezonu parenja i leženja, a kako bi se izleglo i othranilo što više mladih golubova?"

U ovom članku pokušat ću dati kratki osvrt na ono što bi trebalo učiniti kao preventivne mjere, a kako bismo što bolje i kvalitetnije prevenirali veći dio najčešćalijih bolesti golubova u našem uzgoju. U nekoliko članaka, a koji će biti redovito objavljivani u ovom časopisu, pokušao sam opisati veći broj učestalijih bolesti koje se tijekom godine pojavljuju u našim golubarnicima, opisao sam simptome i načine liječenja, a također i prevenciju.

Što je prevencija? Pa ukratko i jednostavno čimbenik koji nam garantira dobar uzgoj, puno zdravih i jedrih mladih golubova, mali postotak bolesnih golubova, nisku stopu mortaliteta i na kraju "zadovoljstvo svakom uzgajivaču".

No kako ju i kada provoditi? I tu postoji niz tajni naših uzgajivača o načinu provedbe, a koje isti ljubomorno čuvaju za sebe.

Jedan svrhoviti savjet bio bi, da pripremu golubova za sezonu parenja treba započeti polovicom prosinca, pa tretmansku pripremu koja se ogleda kroz preventivna cjepljenja potrebito je provoditi do polovice veljače, a kada se golubove treba početi sparivati.

Tada se preventivno održavanje kondicije i zdravlja golubova provodi tijekom perioda od početka ožujka do kraja studenog, a kroz periodičnu konzumaciju praškastih preparata protiv bolesti i to jedan do dva dana, kroz mjesecni ili dvomjesečni period, a ovisno od higijenje golubarnika, slobodnog leta ili ne, izoliranosti od okolice i kliconoša. Također

je potrebito golubovima učiniti dostupnu konzumaciju i svih potrebitih vitamina, elektrolita, minerala i mineralnih kamenića. Poglavitno u sezoni leženja i izvođenja mladih golubova potrebito je posvetiti njegu i skrb o zdravlju mladih golubova, te također provoditi tretmane cjepljenja i davanja praškastih preparata ili tableta, a u cilju prevencije i zaštite istih od klica i bolesti. Sa rečenim se započinje od tri tjedna starosti mladi golubova pa do šestomjesečne starosti.

Nadasve treba voditi brige o zdravstvenom stanju jata u periodu mitarenja i promjene perja, a kada su golubovi poradi smanjene kondicije podložniji oboljevanju od različitih bolesti i nametnika te parazita. Ovako gledajući razvidno je da ustvari kontinuirano tijekom cijele godine moramo skrbiti o prevenciji zdravlja svoga jata u golubarniku. Protiv kuge; salmonele; paramixoviroze; paratifra;

Maltezere - plavo-kovani

Maltezer - špricani 0-1

trihomonijaze; kokcidioze, potrebito je i najbolje provesti preventivno cjepljenje i to sa 0,2 0,25 mililitara cjepiva i to u vrat ili bijelo meso ili nožni mišić, a sve ovisno o vrsti cjepiva. Kod nekih vrsta cjepiva u roku od dva tjedna potrebito je provesti revakcinaciju. Inkubacija cjepiva, te stvaranje imunosti na bakterije i klice rečenih bolesti dolazi u periodu od dva do tri tjedna, te takova zaštita traje u prosjeku, a opet ovisno od vrste cjepiva, u periodu od šest mjeseci do godinu dana.

Preparati u obliku praha ili tableta u pravilu se koriste tijekom godine u redovitim vremenskim intervalima ili turnusima od po mjesec ili dva dana po dva dana preventivno, dok se za liječenje upotrebljavaju kontinuirano pet do sedam dana, eventualno do deset dana uzastopce, a ovisno o vrsti i proizvođaču praškastog antibiotika ili tableta i kapsula te o vrsti bolesti.

Uvijek poslije provedenog tretmana liječenja bolesti sa

injekcijama, prahom, kapsulama ili tabletama potrebito je jedan do dva dana provesti vitaminsku terapiju, a kako bi se faza oporavka organizma od antibiotske terapije ubrzala i pospješila.

Također i tijekom godine u periodima od svakih petnaestak dana preporuča se vitaminski tretirati golubove putem vode, hrane, grida ili mineralne zemlje. Isto tako najmanje jedanputa tjedno preporuča se upotreba plave tinkture u vodi, a poradi dezinfekcije pojilica i probavnog trakta golubova od raznih bakterijskih naslaga i algi.

U vrijeme mitarenja preporuča se korištenje određenih preparata koji pospješuju izmjenu perja te utjecu na sjaj, kvalitetu i gustoću perja, a što je bitno kod uzgoja, a poglavito pri izlaganju golubova. Redovite kupke pripremljene sa soli za kupanje, a koje u sebi sadrže i preparate za uklanjanje nametnika i grinja te parazita u perju, potrebito je osigurati barem dva puta tjedno golubovima, a kako bismo ih oslobodili od rečenih nametnika.

Golubarnik, sjedalice i gnjezda je potrebito najmanje dvaputa godišnje tretirati i dezinficirati, a sama gnjezda u sezoni leženja i izvođenja mladih golubova s raspoloživim dezinfekcijskim sredstvima potrebito je tretirati jedan puta tjedno, a naravno da ne zaboravim golubarnik je potrebito čistiti najmanje jedanputa dnevno od izmeta i razbacane hrane.

Također u jesenskom i zimskom periodu potrebito je "jače" i učestalije provoditi tretman zaštite protiv miševa i štakora, a koji su najveći prijenosnici zaraznih bolesti golubova i lako mogu izazvati epidemiju, seleći

se od golubarnika do golubarnika. Namjerno nisam posebno i detaljno opisivao nazive i vrste cjepiva, antibiotksih prahova, tableta ili vitaminskih preparata, a da ne bih posebno preferirao ili neovlašteno reklamirao pojedina poduzeća koja se bave proizvodnjom rečenog. No svim kolegama uzgajivačima, a koje zanima te koji žele koristiti rečene preparate, rado ću preporučiti što i koje vrste koristiti i koje sam ja rezultate sa uporabom istih postigao, a kako bi i oni bili u mogućnosti kvalitetno i dobro prevenirati i liječiti najučestalije bolesti koje se javljaju u našim golubarnicima i uzgojnim jatima.

Damir Takač

Maltezer - dominatno crveni 1-0

Golubovi dadilje

Sisački prevrtač u gnijezdu

Uzgajanje golubova galebića, kratkokljunih letača, prevrtača i gušana te sličnih pasmina vezano je za teškoće oko prehranjivanja njihovih mladunaca. Preporučuje se da se za odgajanje mladunaca ovih rasa uzima par golubova dadilja, pod koje ćemo staviti mladunce ili jaja ovih skupocjenih primjeraka. U tu svrhu potreбno je uzgajati dva do tri puta veći broj golubova dadilja nego grla za uzgajanje.

Najbolje je dadilje držati u zasebnom golubinjaku ako to dozvoljava prostor i uvjeti držanja golubova. Ponekad se za ovu svrhu upotrebljavaju golubovi iste pasmine ali lošije kvalitete. Za galebiće i kratkokljune pasmine golubova pogodne su pasmine letača srednje dužine kljuna ili pismonoše. Za teške pasmine golubova kao npr. pomeranske i engleske velike gušane koristimo pismonoše, teksane, poljske risove, američke divovske listonoše, kokošaste golubove te križane golubove težih pasmina koje se jako dobro razmnožavaju. Za dadilje ne treba

uzimati golubove gačane, jer oni mogu svojim perjem na nogama slomiti ili oštetići jaja, ili ih izbaciti iz gnijezda, što mogu napraviti i sa mlađim golubovima.

Golubove dadilje treba spariti 2-3 dana kasnije nego priplodna grla, jer ćemo tada biti u mogućnosti da mladunce prvih dana hrane njihovi roditelji, da

bismo ih četvrtog dana ili petog predali golubovima dadiljama, kako bi još jednom dobili kašastu hranu iz volje dadilje ili tzv. golublje mlijeko, što je za neke nježne i osjetljive pasmine i te kako značajno.

Ima uzgajivača koji jaja svojih skupocjenih grla, čim se snesu, stavljuju pod par dadilja. U ovom slučaju moramo znati točno dan kada su jaja snesena kako od priplodne golubice tako i od dadilje. Jaja priplodnog para mogu se podmetnuti pod dadilje i 2-3 dana kasnije, ali ne i duže. Nikada ne bi trebali jaja skupocjenog para podmetati pod dadilje koje su nekoliko dana ranije već snijeli jaja, jer u tom slučaju postoji opasnost da golubovi dadilje napuste ova jaja prije vremena izleženja, te bi smo imali znatne štete.

Ako jaja priplodnog para uzmemmo u namjeri da ih podmetnemo pod par dadilja, najbolje je izvršiti zamjenu jaja. Priplodni par će tada izvesti mladunce od golubova dadilja, trebaju ih hraniti koji dan, a tada te

Mladunac lahore

mladunce uklanjamo (bacamo), da bi priplodni par brže došao do spolnog žara i opet se parili i snesli nova jaja. Ovim načinom ne forsiramo parenje i golubice se uspiju i odmoriti. Kada bi smo nakon što kvalitetniji par snese jaja podmjestili pod par dadilja i ovaj par ostavili bez jaja, ubrzo bi mužjak forsirao ženku da se opet pari i da opet nese jaja. Ovako bi se ženka jako iscrpila. Jaja treba uvek ostavljati golubicama koje su nježnijeg zdravlja da ne bi jako oslabile.

Trećeg ili četvrtog dana pošto su jaja snesena treba ih pregledati, uzimajući ih oprezno između palca i kažiprstia, da bi se utvrdilo da li su jaja oplođena ili ne. Jaje usmjeravamo prema svjetlu i ako je oplođeno pokazuje krvne žilice i jednu tamnu točku, koja je glava zametka, koji je počeo da se razvija. Ukoliko se oplođenosť ne može ustvrditi, ostavljamo jaja još dva do tri dana, pa ponovo ih pregledavamo na isti način. Ako je i tada jaje sasvim bistro, onda ga uništavamo, a zatim se trudimo da

Mladunci od starosti od 5 dana

uparimo dva jaja koja su istodobno snesena i od kojih je samo jedno plodno, kako bi na ovaj način drugi par oslobođili za nošenje novih jaja.

Golubove dadilje trebamo imati tri do četiri godine ujatu, nakon čega ih mijenjamo sa mlađim golubovima. Treba pripaziti na golubove dadilje da nisu previše agresivni tj. da se ne

tuku za prostor i za hranu. Golubinjak mora biti prostran i sunčan. Svaki golubinjak za golubove dadilje treba imati, za svaki par golubova dadilja, po dva boksa za leženje, tako da u jednom boksu mogu imati mlade golubove, a u drugom da sjede na jajima. Ako nam se koji par dadilja pokaže lošijim (previše ometa druge golubove, često se ustaju sa jaja, prebrzo odbijaju mlađe, loše se pare, ako njihovi golubovi jako zaostaju u razvoju jedan za drugim, slabo su nahranjeni, dadilje ih ne griju pa su hladni i ako se stalno glasaju znači da dadilje ne vode dovoljno brige oko njih) takve golubove treba ukloniti iz uzgoja. Kvalitetu dadilja možemo vidjeti i po tome kakvi su njihovi mladi, ako mladi golubovi miruju, šute i ako su uvek puni hrane to znači da su dadilje kvalitetni golubovi. Kvalitetne dadilje često znaju hraniti i tude mlade koji su gladni.

Hranjenje golubova dadilja se pokazalo uspješnijim ako su im hranilice prazne i ako im češće dajemo hranu u manjim

Golubica na mladuncima

količinama jer tako čim se golubovi najedu odmah idu hraniti mlade. Kada dadilje imaju pred sobom stalno pune hranilice onda su golubovi sitiji i nemaju

veliku potrebu hraniti svoje mlade. Golubove dadilje bi trebali hraniti sa energetsko bogatijom hranom tj. sa granulatom za golubove. Ako golubove hranimo

sa sjemenjem, onda hrana mora biti što raznovrsnija.

Krešimir Bošković

KAKOVO I KOJE PRSTENJE JE DOZVOLJENO NA NOGAMA GOLUBOVA KOJI SU IZLOŽENI NA IZLOŽBAMA

To je pitanje oko kojeg učestalo na izložbama dolazi do nesuglasica i sporova između izlagača, a po završenim suđenjima na izložbama i između izlagača i delegiranih sudaca.

A zašto? Pa usudio bih se reći, a davši si toliko slobode, da velika većina naših uzgajivača ne prati stručnu literaturu, te da iz tog razloga su neupućeni u propisane norme i standarde kako Europskog saveza, tako i Hrvatskog saveza uzgajivača.

U rečenim priručnicima su opisani točno i u detalje načini i uvjeti izlaganja, opisano je i propisano kako mora izgledati prsten, koje je veličine i što na njemu piše, a ja ču u ovom tekstu opisati rečeno i čega se suci moraju pridržavati kod suđenja izloženih golubova na izložbama od lokalnog do europskog nivoa, a o rečenom bi trebali brigu voditi i izlagatelji tj. uzgajivači, a kako ne bi dolazilo do nepotrebnih sporova.

Za obilježavanje golubova koristimo samo i isključivo prstenje Hrvatskog saveza. Savezni prsten ima niže rečene označke:

- HR predstavlja označku države
- Broj označava veličinu prstena
- Godina leženja goluba
- Slovna označka i redni broj grla

Tijekom godine samo jedan golub može nositi isti broj kod uzgajatelja. Visina prstena neovisno o pasmini golubova je šest milimetara. Promjer ovisi također o veličini pasmine tj.

deblijini noge ili njenoj operjalosti, te obilježava se brojevima i slovnim oznakama na prstenu, a usporedbe radi niže prilažem opisano nekadašnje obilježavanje rimskim oznakama, promjer u milimetrima i slovne označke Europskog saveza:

Veličina 000	15 mm	G
Veličina 00	12,5 mm	F
Veličina 0	11 mm	E
Veličina I	10 mm	D
Veličina II	9 mm	C
Veličina III	8 mm	B
Veličina IV	7 mm	A

Za svakog goluba u "standardu" pasmina golubova izrađenom, a također izdanom od strane Hrvatskog saveza uzgajivača opisano je sa kojom se veličinom prstena obilježava pojedina pasmina.

Kod izlaganja golubova na izložbama, golubovi isključivo i jedino mogu biti obilježeni sa propisanim prstenom izdanim od strane Hrvatskog saveza uzgajivača (saveznim prstenom) ne starijim od pet (5) godina starosti, jer stariji primjerici se ne mogu i ne smiju izlagati, a sukladno europskom, te saveznom hrvatskom pravilniku.

Također izložbeni primjerici koji na nogama imaju imenično prstenje uzgajivača, plastične ili metalne označke, neće se ocjenjivati i bit će diskvalificirani, jer ovakav način označavanja izložbenih grla nije

u skladu sa europskim i saveznim hrvatskim pravilnikom.

Nadalje, na izložbama lokalnog, županijskog, međuzupanijskog i državnog karaktera, a koje od strane Saveza nemaju dozvolu da su i međunarodnog karaktera, na istim izloženima grla sa prstenjem europskog saveza stranih država mogu biti ocjenjena, ali ne mogu dobiti titule "šampion". Isključivo tu titulu mogu dobiti samo na izložbama koje su međunarodnog karaktera.

Potom kod suđenja obveza defiranih sudaca je da svakog goluba izvadi iz izložbenog kaveza, te da provjeri ispravnost saveznog prstena. Provjerava se po propisima veličina po HR standardu pasmina, te da li je možebitno prsten presječen, zaljepljen, obojen, njegova veličina, visina, boja, te da li je prsten sukladan Pravilniku hrvatskog saveza, a samim tim i europskog saveza te da li sadrži sve propisane označke sukladno Pravilniku.

Ako prsten neodgovara propisanom u Pravilniku Hrvatskog saveza i Europskog saveza izložen golub biti će diskvalificiran i neocjenjen, a sudac će na ocjenjivački list, izvršen na izložbenom kavezu, napisati "neocjenjeno zabranjene radnje" i podvući diskvalificijsku grešku, te se potpisati i ovjeriti ga, a isto naznačiti i u Zapisniku o suđenju.

Kako bi se olakšao rad

sudaca, a i izbjegli neželjeni sporovi ili konflikti, organizatori izložbe već kod prijema izložbenih grla trebali bi kontrolirati kakovim prstenjem su obilježeni golubovi, da li je to prstenje adekvatno i propisano po Pravilniku Hrvatskog saveza i Europskog saveza te tako i zaprimati golubove tj. ako su označeni propisanim prstenjem zaprimiti golubove u izložbene kaveze, a ako nisu tada

uzgajivača upozoriti na to i zamoliti ga da donese grlo za izlaganje koje je obilježeno propisanim prstenom, a za imenično prstenje, te plastične ili metalne oznake, zamoliti ih da ih uklone sa nogu golubova kako nebi isti bili diskvalificirani već adekvatno ocjenjeni po izvršenom zaprimanju kao izloženog eksponata.

Nadam se da sam ovim kratkim osvrtom, a i opisom uspio

pojasniti cjenjenim kolegama uzgajivačima problem vezan uz prstenovanje i označavanje golubova, a sukladno Pravilniku (priručniku za suce, uzgajivače i organizatore izložbi malih životinja) Hrvatskog saveza udrugu uzgajatelja malih životinja iz 1999. godine.

Damir Takač

Morke pomažu poljoprivrednicima Obrana od kukaca

Iako je morka poludivilja ptica, bez problema se može uzgajati u domaćinstvu. Vrlo je temeljita u traženju hrane pa je pravi čistač okućnice i, sve dok ima kukaca, ne dira zelenilo. Morke se koriste kao prirodna obrana od krpelja, repine pipe, krumpirove zlatice i raznih ličinki u svim poljoprivrednim kulturama. Kukci čine prirodnu ishranu morki, a urođeni sustav traženja hranjivih tvari im je takav da one pronalaze i skupljaju ličinke koje se nalaze ispod površine zemlje.

Često se grade pokretnе kuće u koje se mogu smjestiti

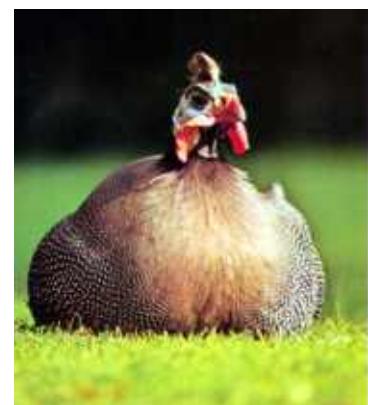
domaće ili uzgojene morke i odnijeti ih u bilo koju poljoprivrednu kulturu. Morke na tim parcelama prikupljaju značajnu količinu štetnih kukaca i ličinki i na taj način osiguravaju veoma kvalitetnu prirodnu zaštitu.

U krletki se morke drže od šestog tjedna starosti kako bi se privikle. Zatim se krletka odnese na njivu ili na nogometno igralište (da pokupi krpelje). Prenijeti je treba noću kako bi morke tu prespavale i sutradan ostavile da upoznaju kolinu, a onda se krletka otvorí. Treba voditi brigu da u okolini nema grabežljivaca lisica i pasa latalica. Morke su veoma disciplinirane, kad npr. Uđu u kukuruz, svaka se drži svog reda ne smetajući jedna drugoj dok predano čiste pa se ne događa da neki dio ostane ne pretražen. Uvečer se vraćaju u krletku osjećajući sigurnost jer im je tu hrana, voda i gnijezdo te mjesto za spavanje.

Zaštitari ispituju koliko kukaca ima u jednom kvadratnom metru prostora jer morka dnevno može

pojesti oko 1 000 kukaca. Prema tome se određuje koliko će ih se pustiti u određenu poljoprivrednu kulturu.

Morke se u dvorištu mogu uzgajati i ako ukrasna perad. Mogu biti u društvu s drugim kokama jer su mirne, a ljudi trebaju izbjegavati nagle pokrete i buku jer ih to plasi. Ne cijepe se niti uzimaju bilo kakav lijek jer nema potrebe. Volijera u koju su smještene mora biti bez propuha i v l a g e , s t o g a s e k o r i s t i kukuruzovina, slama ili piljevinu. Neophodne su i stajalice na

kojima spavaju.

Na jednog se pijetla pušta osam do deset koka koje su spolno zrele sa šest mjeseci. Međutim, morka pronese tek kad se steknu odgovarajući temperaturni uvjeti prosječna tempweratura ne niža od 12 stupnjeva. Morke su dobre nesilice ako se hrane koncentratom ujutro, a uvečer mješavinom deset vrsta žitarica. Snesu oko 170 jaja godišnje koja su poput kokoših, ali s

neusporedivo tvrdom ljuskom.

Kada se hrane koncentratom, morke gube instikt za ležanjem pa jaja treba stavljati u inkubator ili pod dadilju. Morčići opernate s tjedan dana i tada se puštaju da borave u normalnim uvjetima, bez umjetnog svijetla i temperature. Pilićima prvog dana skraćujemo vrh desnog krila, tada to brzo zarasta, kako ne bi prelijetali u tuđa dvorišta.

Morke se mogu koristiti i za tov

tako što ih treba držati zatvorene i hraniti koncentratom za morke koji je sličan purećem i sadrži do 26 % proteina. U trinaestom tjednu meso morki dostiže tehnološku zrelost tada se mogu klati, a teže oko 1,5 kg žive vase, odnosno 1,3 kg. Očišćene. UKUS ovog mesa je sličan fazanskoj divljači.

Boško Beram

U POTRAZI ZA NAŠOM ZAMETNUTOM PERNATOM BAŠTINOM

Jato hrvatica - Tihomra Vuka

Kokoš «HRVATICA»

Posljednjih desetak godina dosta se pisalo o obnavljanju i povratku u seoska dvorišta naše izvorne domaće kokoši «hrvaticе». Priča o njoj započinje 1917. godine u podravskom mjestu Torčec pokraj Koprivnice, gdje poljodjelac i vrsni peradar Ivan Lakuš (1891. 1949.) započinje selekciju podravske živičarke (bez kukme) križajući je s leghorn pijetlovima, radi povećanja nosivosti. Uz to je i svoj odabir usmjerio na boje, ostavljajući za dalji priplod primjerke tamnijih boja, crne,

crvene, smeđe i jarebičaste. Međutim, čudi nas što se u toj priči ni jednom rječju ne spominje Franjo Brošan (1878. 1953.) iz Zagreba, jer ako pomnije proučimo povijesne podatke vidimo da je selekcija i povijest hrvatice usko povezana uz njegovo ime. Zahvaljujući njegovom zalaganju ona je predstavljena na mnogim izložbama i smotrama u nas i u inozemstvu.

Kako bismo čitateljstvo upoznali s povijesnim razvojem i morfološkim obilježjima tadašnje

Kvočka hrvatica s pilićima uzg. Josipa Šimunovića

hrvatice, donosimo članak F. Brošana iz 1949. godine «Domaća kokoš hrvatica».

«Naša domaća pasmina kokoši zvana hrvatica, dobila je svoje ime 1937. god. prilikom natjecanja kokoši u nesenju na bivšem državnom dobru «Karađorđevo» kraj Bačke Palanke. Ova naša domaća kokoš vjekovima se gajila duž cijele dravske nizine, gdje je još i danas ima čistokrvne, kao i na Plitvičkim jezerima i duž bosansko hrvatske granice. Na tom natjecanju u nosivosti, ova naša domaća kokoš, potukla je sve druge strane razvикane plemenite pasmine kao: leghorn, plymout rocks, rhode island, orpingtone i druge. Hrvatica je kokoš u boji perja, u finoći mesa i nosivosti, jednaka našoj štajerki, samo nema karakterističnu čubicu štajerke. Izvorna stara podravska kokoš, bila je manja od današnje hrvatice, ali dobra nesilica, od koje su se dobivala lijepa jaja. Ovu kokoš gajili su uglavnom seljaci u gore spomenutom području, dočim joj naši gajači plemenite peradi nisu posvećivali nikakvu pažnju, jer nisu pravo ni poznavali tu svoju mnogo plemenitiju domaću

Hrvatice u ispustu

kokoš. Nisu je gajili naročito zbog toga, što je i njih uhvatila sveopća strast i moda strane plemenite peradi, koja nam je donijela, samo u nas nepoznate bolesti. Napredni seljak Ivan Lakuš, iz saela Torčec kod Drnja u Podravini, već je 1917. godine video vrijednost ove naše domaće kokoši i počeo ju prvi selekcionirati. Uspjeh je bio vrlo dobar, pa već godine 1935. dolaze te kokoši po prvi puta na izložbu u Zagrebački Zbor, gdje dobivaju radi slabog poznavanja njene prave gospodarske vrijednosti po tadašnjim ocjenjivačima samo 3. nagradu.

Pisca ovih redaka, koji se već dugo godina bavi stručnim uzgojem i poznavanjem peradi, počela je baš ova naša domaća kokoš, radi svojih vrlina, naročito zanimati i prikazao ju je još 1936. god. na kongresu svjetskih peradara u Leipzigu, gdje je bila ocijenjena 1. nagradom. To je potaklo autora na daljnji rad oko selekcije ove kokoši. Stalnim dodavanjem svježe krvi u uzgoj i jednim jedinim križanjem s vrlo sličnom, ali većom domaćom kokoši Holandije zvanom «Welsumer», koja u sebi imade i dobar dio krvi čuvenih indijskih boraca, postala je hrvatica krupnija. Prijetlovi su samo poprimili zlatnožuti vrat, dočim su joj sve ostale njene vrline ostale nepromijenjene.

To je danas čedna kokoš s bijelim nogama, koja odgovara svim gospodarskim zahtjevima u najvećoj mjeri. U ovom se smjeru i dalje kreću naše težnje u uzgoju, tj. za puno izjednačenje uzgoja u samo jednoj boji, dok se sve druge boje isključuju. Ovo je već i postignuto pa postoji i standard za ovu kokoš. Sportske finoće, naročito u boji perja, ne igraju nikakvu važnu ulogu u uzgoju. U tom smjeru ostavljena je gajačima najšira sloboda, pa nijedan rod nije iz ocjene isključen, čija boja

Brižna kvočka hrvatica s pilićima uzg. Josipa Šimunovića

pokazuje malu razliku.

Mnogo si važniji oblik i boja nogu, kao i ona obilježja kojima hrvatica zahvaljuje svoju vrijednost, a to su njezina gospodarska svojstva, njena nosivost, njena ranozrelost i otpornost, te nježno i ukusno meso. Dobar ukus mesa kod hrvatice zahvaljuje se velikim dijelom onom jedinom ukrižavanju sa welsumerom, koji u sebi imade dobar dio krvii indijskih boraca, a koji u finoći mesa uživaju svjetski glas.

U pojedinostima tražimo snažnu i krupnu, dakle ne prelaganu seosku kokoš, srednje veličine, sa ne previsokom, ali ni preniskim stavom. Težina pjetla je 2,5 do 3,5 kg, dok je težina koke 1,5 do 2,5 kg. Uz to treba paziti na dugi, prilično ispružen trup s priležećim perjem. Prsa moraju biti duboka i dobro zaobljena, dočim koka treba pokazati dobro razvijeni trbuš radi nosivosti. Stav je ohol i živ, s lijepom linijom bez oštih kutova. Naročito treba gledati na široka leđa i široka prsa. Potonje radi mnogo mesa, a široka leđa i visina trupa, odnosno dobro razvijeni organi nosivosti, radi lijepog broja prilično krupnih jaja. Za tu visinu trupa potrebna je i stanovita dubina. Prema prilično snažnom trupu glava je razmjerne malena. Ona označuje finoču kostiju, koja nije važna samo u cilju rane dozrelosti, već se to traži i kod mesnate peradi.

Hrvatica imade fino rezanu uspravnu krestu, građenu iz finog tkiva koja se kod koka zrelih za nesenje katkada preklapa na jednu stranu. Lice je živo crveno, uši su bijele i malene. Oči su crvenkaste, kljun bijeli ili mesnate boje, dok je kod koka tamnije boje. Gornji dio kljuna može imati tamniji polet. Razumljivo je da uši ne smiju biti prevelike, jer je njihova veličina

vezana na veličinu krešte. Isto važi i za podbratke, koji već, radi opasnosti od mraza kod napajanja, ne smiju prelaziti stanovitu veličinu. Duljina vrata odgovara duljinu naših domaćih kokoši. Rep je razmjerne bujan, nije strm, ali ipak uspravno nošen tako da naročito kod pjetla čini pravi kut s hrptom, koji gotovo opada.

Radi ne previsokog stava snažna su bedra samo malo vidljiva. Noge su snažne, ali ne smiju izgledati surovo, jer bi onda kokoš imala surove i teške kosti, a to ne smije biti kod jedne kokoši koja mora davati finu pečenku i ranu zrelost.

O boji perja obih spolova na bih htio mnogo pisati, jer se na to ne polaze nikakva osobita pažnja ni zahtjev. Kod pjetla neka je vrat zlatnožut, leđa su smeđecrvena do modrocrne boje, a prsa, trbuš i rep su crni. Kod koke je ukupni ton boje tamniji, ali prsa su svjetlijia, do lososove boje, dok je rep sмеđ do crn. Opći ton boje kod koke je svjetlo-crvenkastosmeđi do tamno crvenkastosmeđi.

Glavna vrijednost ove naše domaće pasmine kokoši sastoji se u dobroj nosivosti i izdašnom mesu. Uz to je hrvatica nadasve otporna kokoš, koja se uz to vrlo lako uzgaja.»

Današnja hrvatica vidno odstupa od one autentične iz Brošanova vremena. Prije bi se moglo govoriti o stvaranju kopije, ili možda bolje rečeno formiranja nove pasmine, koja s onom starom i toliko poželjnom osim imena, gotovo da i nema ništa zajedničkog. S obzirom na vrlo usku uzgojnu osnovu i nagli razvoj industrijskog uzgoja peradi, nakon Brošanove smrti /1953./ gosi se i daljnji uzgoj te pasmine. Zato je teško povjerovati u priču o nekom

kontinuitetu uzgoja do 1987. godine, kada Vladimir Čižmešija iz Donje Dubrave u Međimurju navodno pronalazi ostatke stare gojidbe. Listajući staru literaturu stvara se dojam da je postojao određeni antagonizam između uzgajatelja hrvatice i onih koji su promicali uzgoj zagorsko-štajerske kokoši. To se može naslutiti u Brošanovom istupu, u časopisu «Mali stočar» nakon objavlјivanja članka Dr. ing. Ivana Šmalcelja o obnavljanju zagorsko-štajerske kokoši pomoću štajerskih pjetlova. Izgleda da u svome radu Brošan nije naišao na podršku peradarskih stručnjaka, jer oni su forsirali, po uzoru na štajerske kolege, uzgoj i selekciju zagorsko-štajerske varijante živičarke, a na bilo kakva križanja s drugim pasminama gledalo se kao na svojevrsno svetogrđe. Vjerojatno se zbog toga hrvatica ne spominje u nijednoj od knjiga bilo J. Oberhofera, G. Kodineca ili I. Šmalcelja.

Gledano iz današnje perspektive, bolje bi bilo, da su se očuvale obje gojidbe, kao što su na primjer u Austriji očuvane staroštajerska i sulmodolska kokoš. Prva je uzgajana i selekcionirana u «čistoj krvi» i prava je predstavnica oplemenjene seoske kokoši srednjoeuropsko-balkanskoga tipa, dok je potonja nastala ciljanim križanjem retroaktivnih križanaca težega tipa s francuskom pasminom houdan i engleskim dorkingom. Ne sumnjamo u dobre namjere V. Čižmešije i drugih uzgajatelja hrvatice, međutim, naše želje su jedno, a realnost je sasvim nešto drugo. Naši suci za perad, prilikom ocjenjivanja na izložbama malih životinja, često puta u šali znaju reći, da kod hrvatice svaka boja predstavlja

pasminu za sebe. Tako u zlatnocrnoj boji prepoznajemo utjecaj australorpa, u jarebičastoj talijanke, u crvenoj new hampshirea, i da dalje na nabrajamo.

Raduje nas što se zadnjih godina, uz do sada angažirane uzgajatelje entuzijaste, u zaštitu naše pernate baštine uključila struka i znanost, koja će metodama molekularnih i biokemijskih analiza utvrditi izvornost i vrijednost ostataka starih gojidbi. U zborniku radova «Biološka raznolikost u

stocarstvu Republike Hrvatske» /HAZU, rujan 2001./, P. Caputi A. Ivan ković su zapisali: «Ustanovljena izvornost odnosno autohtonost hrvatskih pasmina samo na temelju fenotipskih obilježja i skromnih analiza polimorfnih proteina i krvnih grupa je nepouzdana i nesigurna. Naša stručna odgovornost prema javnosti, državnom proračunu koji finansijski podupire zaštitu i prema uzgajivačima izvornih životinja, podrazumijeva sigurne prosudbe koje su pasmine drevne

ikao takve vrijedne zaštite».

Namjera ovog napisa nije opstrukcija dosadašnjeg rada vrijednih uzgajatelja, nego objektivno informiranje čitateljstva o povjesnom putu i sadašnjem stanju te pasmine. Nakon preispitivanja autentičnosti današnje gojidbe hrvatice, dolazimo do zaključka, da baš i nismo vjerodostojni u predstavljanju naše pernate baštine.

Darko Petanjek

UKRASNI FAZANI

Studija glave smeđeg ušatog fazana

Poštovani čitatelji, nastavljamo seriju opisa fazana. U prošlim brojevima opisali smo znatan broj vrsta fazana i nadamo se obradovali dobar dio čitatelja našeg «Uzgajatelja». U ovom broju pokušati ćemo opisati jednu iznimno zanimljivu vrstu fazana koju bi rado mnogi uzgajatelji imali u svojim volijerama.

Smedi ušati fazan

Ova vrsta može postati jedna od

najprijateljskih vrsta u bilo kojoj kolekciji i zaista je vrijedi imati. Premda izgleda kao svi ostali ušati fazani, njihove navike kopanja po travi dovodi do toga da im staništa izgledaju kao loše preorano polje. Kao ptica vrsta, oni predstavljaju posebno uspješnu priču, jer sve ptice uzgojene u kavezima, uzgojene su od dvije ženke i jednog mužjaka uvezenog u Francusku 1864. godine te su dva mužjaka uvezena u londonski ZOO nekoliko godina kasnije.

Nije iznenadujuće da je vrlo visok stupanj križanja ptica doveo do neplodnosti, ali 1977. god. program umjetnog oplođivanja koje je sponzorirala svjetska zajednica fazana, pokazao se vrlo uspješan. Neplodnost je uspješno riješena. U eksperimentu, plodnost prvih 100 jaja dostiglo je vrijednost preko 70 % i pokazalo se da je umjetno osjemenjivanje bila dobra i praktična metoda.

Nova jata ovih fazana su nedavno (1995. god) izvezena iz Kine u V. Britaniju, Europu, Ameriku i Mexiko.

Porijeklo

Smedi ušati fazani potječu iz istočno centralne Kine i potpuno su odvojeni od ostalih ušatih fazana. Oni su u dobrom, velikom broju zastupljeni u «Pangchangou Reserve» i novi vjerojatno manji broj je zabilježen nedavno blizu grada Beijing. Žive na većoj nadmorskoj visini (2000 do 3000 m). Vrlo je teško u mlađem uzgoju raspozнатi mužjaka od ženke.

Smještaj i ishrana

Povoljan smještaj za ove lijepе ptice je vrlo teško aranžirati, ali neke pogodnosti im možemo osigurati, veliku volijeru sa dosta zelenila i trave.

Prvo i osnovno je odgovarajuća polu natkrivena volijera veličine od 20-25 metara kvadratnih. Da prilično velika, ali u takvoj volijeri ove lijepе ptice bi se vrlo ugodno osjećale. Kada napravimo takovu volijeru, ostaje nam da je lijepo osmislimo sa nekoliko većih komada kamenja, ukrasnih grmova i zelene trave te jedan dio prazan i pjeskovit. Kada smo sve to priredili pustimo u volijeru prvo ženku, a slijedeći dan i mužjaka i ove lijepе ptice će vam svojom razigranošću i veseljem zahvaliti za vaš trud.

Leženje

Smeđi ušati fazani svoju spolnu zrelost dostižu u drugoj godini života (moguće je i jednogodišnje leženje) kada ženka ovog fazana u gnijezdo snese do 8 jaja te na njima leži 26 do 27 dana, nakon čega se izlegnu mladi fazani koje hranimo sa starterom za fazane prvih mjesec dana.

Više detalja o ovoj i svim ostalim vrstama fazana možete naći u novom «Hrvatskom standardu fazana» koji je nedavno izašao iz tiska, a možete ga naručiti kod mene ili tajnika Hrvatskog saveza na tel: 031 632 669

Uzgajivač ukrasnih fazana
Zvonko Sušenka

Smeđi ušati fazan

NESVAKIDAŠNJI UZGAJIVAČ PERADI

Josip Šimunović u svome peradarniku

Jedne lijepе sunčane jesenske subote odlučio sam se posjetiti svog prijatelja Josipa Šimunovima iz Donjeg Miholjca nesvakidašnjeg uzgajatelja peradi. Dolazimo do njega i on nas odvodi u Podravske Podgajci, gdje drži svoju perad. Tu susrećemo staru hrvatsku

pasminu Hrvaticu i patuljastu holandsku kaporku. Dva oveća jata peradi u lijepo uređenoj zgradici sa unutrašnjom i vanjskom voljerom i velikim ispustom. Takve uvijete samo možete poželjeti. Toliko truda i odricanja za malo užitka.

Posjetu sam završio s kupnjom

dviju koka Hrvatice jer već duže vrijeme razmišljam o držanje naše autohtone pasmine, jer ako mi suci za perad ne učinimo nešto na populaciji naših pasmina neće nitko. Trebamo cijeniti naše pasmine, jer to je kultura i odraz naših pogleda i mogućnosti.

Poslije posjete uzgajalištu Šimunovića, slijede izložbe gdje sam pratio njegovu perad. Na državnoj izložbi je imao šampiona koku i pijetla Hrvatice, lijepi primjeri.

Onda slijedi izložba autohtonih pasmina u Virovitici. Opet šampioni.

Poslije tih izložbi mogu konstatirati da gospodin Josip posjeduje lijepo i uzorito jato Hrvatice u crvenoj boji. Apeliram na sve koji imaju malo volje i prostora da drže tu našu pasminu jer od nje se može imati i koristi.

Dražen Podnar

Jato holandskih bijelo kapastih kokoši

Koka hrvatica na izložbi u Bjelovaru

Josip Šimulinović pored svojih hrvatica

Pijetao hrvatice na izložbi u Bjelovaru

MEĐIMURSKA KOKOŠ (PRIZNAT RADNI STANDARD)

Voditelj uzgoja međimurske kokoši Alojz Zvonar i predsjednik standard komisije Večeslav Vostrel

Na 22. županijskoj i 31. međudruštvenoj izložbi malih životinja "NEDELIŠĆE 2006", koja se održala u dane vikenda 14. i 15. siječnja, 2006. godine u sportskoj dvorani osnovne škole u Nedelišću, priznat je radni standard međimurske kokoši. Na izložbi je bilo prikazano 44. komada međimurske kokoši u jarebičastoj i narandastoj boji od sedam uzgajatelja, a to su: Zvonar Alojz (Donja Dubrava), Zvonar Franjo (Donja Dubrava), Golubić Dragutin (Vratišinec), Hranitelj Marija (Nedelišće), Zadravec Marijan (G. Hraščan), Toplak Julije i koordinator za peradarstvo u odboru za hrvatske pasmine

Nadam se da će uzgajatelji biti uspješni i marljivi u uzgoju međimurske kokoši, a u tome će im sigurno pomoći voditelji sekcijski u udruzi Nedelišće, Zadravec Marijan, u udruzi Varaždin 76, Toplak Julije i koordinator za peradarstvo u odboru za hrvatske pasmine

Šoltić Ivica.

Međimurska kokoš

Pasmina u razvoju radni standard

Podrijetlo: Hrvatska, Međimurje, D. Dubrava

Uzgojni cilj: Kokoš koja ima visoku mesnatost uz kvalitetno meso, visoku nosivost, dobra je za držanje u ispustima jer tu odlično iskorištava hranu, otporna je i robusna a uz dobru ishranu snese 180-210 jaja s smeđkastom ljuskom, najmanje težine jaja za nasad 65 g.

Ukupni dojam: Pripada srednje teškom tipu na gornjoj granici, kombiniranih svojstava; lijepog i korplentnog, snažnog tijela, povиšenog držanja repa, s svijetlo žutim podušnjacima, bujnog vrata i zavjesa, prileglog perja.

Obilježja pasmine: pijetao

Glava: srednje velika bez kukmice

Kljun: srednje velik, čvrst, žуćkasto rožnate boje, malo povijen

Par međimurskih kokoši

Krijesta: crvena, velika, jednostavna, mesnata, sa 4-6 jače pravilno urezanih zuba do polovine krijeste, s blago zaobljenom gornjom crtom tako da u cijelosti ima bubrežasti oblik, zastavica slijedi liniju vrata

Oči: narančaste

Lice: crveno, fino, dozvoljena slaba operjanost

Podušnjaci, srednje veliki, ovalni, svijetlo žute sjajne boje

Podbradnjaci: crveni, srednje veliki, bez jačih nabora

Vrat: srednje dug, bogatog perja, proporcionalan tijelu

Tijelo: široko, duboko, četvrtasto, s laganim padom unazad

Leđa: široka, srednje duga, sa vratom i repom čine oblik krivulju

Rep: srednje velik, bogato operjan, u obliku srpa, uzdignut na 70-80°, uvijek crne boje sa zelenim sjajem, širok 10-15 centimetara

Prsa: široka, uzdignuta, zaobljena

Trbuh: dubok, pun, širok

Krila: prilegla, srednje dužine, malo spuštena unazad

Bataci: jako, kratki, izraženi

Noge: žute boje, jake, srednje duge, sa četiri prsta, bez perja i mrlja, nokti žućkasto rožnati

Perje: glatko, lijepo prilježe uz tijelo bez jastučića

Koka:

Glava: srednje velika

Kljun: srednje velik, žućkasto rožnate boje, malo povijen

Krijesta, crvena, srednje velika, jednostavna, dozvoljen blagi nagib u zadnjem dijelu, sa 4-6 zuba

Lice: crveno, fino, dozvoljena slaba operjanost

Podušnjaci: srednje veliki, svijetlo žuti

Podbradnjaci: srednje veliki, crveni

Vrat: srednje dug, bogatog perja

Tijelo: četvrtasto, kompaktno

Leđa: široka, s laganim padom unazad

Rep: srednje visoko nošen, kraj repa uvijek crne boje

Prsa: široka, zaobljena, malo uzdignuta

Trbuh: srednje dug, dubok, širok

Krila: srednje duga, prilegla, malo spuštena unazad

Bataci: jaki, naznačeni

Noge: jake, žute boje, srednje duge

Perje: glatko, lijepo prilježe uz tijelo, bez jastučića

Prednosti: lijepa građa tijela, lijep i kompaktan opći dojam, dobro izraženi svijetlo žuti podušnjaci, zaobljena linija vrat-leđa-rep

Grube greške: dugo tijelo, niže nošen rep/povaljen/, bijelo perje, tanke noge ili bijele, bijeli podušnjaci, uska šiljata prsa, mala ne mesnata krijesta nepravilnog oblika sa malo ili previše zuba kod pjetla; odnosno premala ili previše uzdignuta kriesta kod koke.

Obojenost: Jarebičasta i narančasta

Prsten: pijetao 22, koka 20

Ivica Šoltić

KUNIĆARSTVO

BOLESTI U KUNIĆARSTVU

Majka brižno pazi i čuva svoje mladunce u kotilici

Dolaskom proljeća uzgajatelji kunića najviše pažnje, u svojim kunićnjacima, posvećuju oplodnji ženki te željno očekuju

okotnju, ne sluteći s kakovim problemima će se nakon toga susresti. Glede toga ću uzgajatelje upoznati s dvije vrste bolesti koje

bi se mogle pojaviti u vašem kunićnjaku, pa je dobro da se s istim upoznaju oni koji to ne znaju, a oni koji znaju da se podsjetite. Stoga ću vas upoznati s dvije vrste bolesti koje su međusobno slične, ali zbog reakcije mikroorganizma na vanjske uvijete su različite. Naime radi se o: bakterijskoj i parazitnoj bolesti kunića.

Jedna od bakterijskih bolesti kunića je kokcidioza o kojoj sam pisao u jednom od prošlogodišnjih brojeva našeg lista, a druga bolest je parazitna - enteritis kompleks s kojom ću vas nešto više upoznati

Mladunci u gnjezdu koji još uvijek sisaju

Kokcidioza kunića

S obzirom na lokalizaciju uzročnika u organizmu, znakovi bolesti se mogu pojaviti u obliku crijevne, jetrene ili mješovite kokcidioze. Najčešće se susreću mješovite invazije. Ovisno o starosti, intenzitetu invazije (broj unesenih oocista u organizam), stecene otpornosti kunića, kvalitetu hrane, kokcidioza se pojavljuje u perakutnom, akutnom ili u kroničnom obliku bolesti. Najosjetljiviji su mladi kunići i to drugog legla u godini u dobi od šest do jedanaest tjedana života. Mladi kunići stari 14 dana ne obolijevaju od kokcidioze (ali zato se kod njih pojavljuje parazitna bolest o kojoj će te čuti u nastavku). Kada se radi o crijevnom obliku kokcidioze starijih kunića, ako je tijek blag, nema znakova bolesti. Ako se radi o težoj infekciji, kunići su neraspoloženi, poluzavorenih očiju, sjede zgrbljeno u kavezu ili na podu, imaju neuredno i kuštravo krvno, ne jedu, a proljev i zatvor se smjenjuju naizmjenično. Zbog proljeva

naglo mršave i žedne, a trbuhi im je lončasto povećan, što je karakterističan znak kokcidioze. Povećan trbuh je posljedica meteorične crijeve, prepunjenošću mokraćnog mjeđura, povećane jetre i ascitesa. U izmetu (fekalija) bolesnih kunića ima sluzi. U perakutnom tijeku bolesti kunić uginje prije nego se razviju prvi znaci bolesti. U akutnom tijeku kokcidioze kunići počinju ugibati 4 do 15 dana poslije prvih znakova bolesti. Kunići u kroničnom tijeku bolesti imaju naizmjenično proljev i zatvor, a usprkos dobrom apetitu mršave. U kliničkoj slici kokcidioze mogu se zapaziti povećana količina mokraće, grčevi, zabačenost glave kao i eventualno paraliza prednjih i stražnjih nogu, a dlaka je nakon striješena i otpada.

Terapija

Uspješnost liječenja kokcidioze ovisi o brzini terapijske intervencije i poštovanja zoohigijenskih mjera. U terapiji jetrene kokcidioze daje se sulfamidin (0,2% otopina) u vodi za piće ili pomiješan sa hranom (u prah izgnječena tabletom

sulfadimidina) od 0,14 g/kg tjelesne težine prvi dan i 1,07 g/kg narednih dana. Kada kunić ne jede niti ne piće, sulfadimidin mu treba dati u obliku injekcije.

Za crijevnu kokcidiozu preporuča se sulfakvinoksalin s hranom u koncentraciji od 0,1 % tijekom 14 dana. Također se koristi sulfadimidin, sulfamezolin i sulfametazin.

Enteritis kompleks

Iako je kokcidioza dobro poznata i stalni problem u kunićarstvu, još uvjek nisu razriješeni svi aspekti štetnog djelovanja ovog parazita. Kokcidije (paraziti u izmetu) i E. coli (bakterija) imaju zajedničku ulogu u nastanku dizenterije kunića pa se postavlja pitanje što je primarni a što sekundarni etiološki agens ove bolesti.

Za nastanak bolesti smatra se, potrebna su tri bitna momenta:

- infekcija patogenim vrstama kokcidija
- inhibicija motiliteta crijeva
- proliferacija agensa koji su prisutni u stijenci crijeva (E. coli salmonelle, klostridije, virusi, itd.).

Definicija parazitne bolesti «enteritis kompleks»

U uvjetima smanjenog motiliteta crijeva nastaju proliferacije maligne bakterijske flore koja je u crijevima prisutna u malim količinama. Oštećenje crijevnog epitela je praćeno resorpcijom bioloških toksina. Različite patohistološke promjene u smislu edema submukoze, dilatacije kripti nekroze ovise od tipa oslobođenog toksina. Ova akumulacija toksina i biogenih amina bi možda bila objašnjenje za promjenljive rezultate antibiotskog postupka. U slučajevima uginuća kunića, u kojima nisu ustanovljeni

infektivni uzročnici treba imati u vidu čimbenike njihove ishrane i ambijenta.

Terapija

Za terapiju enteritis kompleksa kod kunića koriste se sulfonamidi (Trimetusol, Trisulfon pulvis i antibiotici Kloramfenikol) te vitamin AD3E prema priloženim uputama, u vodi za piće tijekom 5 dana. Neki značajniji rezultati se ne postižu ovim liječenjem. Veća učinkovitost i efikasnost utvrđena je s octom i drugim kiselinama, kao i svarljivim celulozama (modifikacija pH crijevnog sadržaja).

Mjere sprečavanja enteritis kompleksa

One se svode na pravodobno odvajanje mladih od majke (ne prije 30-32 dana), davanjem samo kvalitativno i kvantitativno odgovarajuće hrane. Smanjenjem količine celuloze u hrani ispod 12% povećava se pojava dizenterije. Treba obavezno provoditi odgovarajući profilaktički tretman protiv kokcidioze. Vrlo je diskutabilno da li u preventivne svrhe treba davati antibiotike u hrani ili vodi za piće, ili to ima i negativne učinke. Ako se antibiotici ipak koriste u profilaksi, onda treba davati tetracikline. Sve «pomoćne čimbenike» koji pospješuju pojavu i razvoj oboljenja, kao što su hladnoća, vrućina, vlažnost, propuh, povećana koncentracija amonijaka, posjete, buka, štakori, psi mačke i druge stresne situacije treba svesti u optimalne okvire.

Enteritis kompleks kod kunića na sisi

Pojavljuje se periodično, nezavisno od sezonskih i klimatskih uvjeta. Najčešće se javljaju u uzrastu od 7 do 14 dana starosti i u narednih 4 do 5 dana pojavčava se intenzitet sa 100% momorbiditeta i oko 50%

mortaliteta. Prvi simptom je žuta voda u dijareu, praćena posljedičnom konstipacijom. Dlaka sisavaca je potpuno vlažna, za što bi se moglo reći da se kod mладunaca pojavi «žuti proljev». Patološke anatomske promjene odražavaju se kataralnim endemom sluznice crijeva, dok je želudac ispunjen zgrušanim mlijekom. Crijeva su obično ispunjena plinovima, a sadržaj u njima je žučkaste boje. Enteritis kompleks kod kunića u porastu

Opće prihvaćeno mišljenje je da se proljevi u periodu odbijanja javljaju povezano sa prelaskom sa mliječne na zelenu i koncentriranu hrani. S promjenom pH (kiselina u želucu koja rastvara hranu) vrijednosti želučanog i crijevnog sadržaja, sniženjem stupnja kiselosti, trebalo bi imati za posljedicu veću mogućnost razmnožavanja i ubrzanog djelovanja crijevnih bakterija i drugih mikroorganizama. U kliničkoj slici dominira akutni enteritis praćen jakim proljevom i dehidracijom. Takovim kunićima trbuš je lončastog oblika jer su im crijeva napunjena plinovima, bezvoljni su, ne uzimaju hranu, krvno je jako kuštravo, a zbog proljeva uzimaju veliku količinu vode. Zbog svega spomenutog ubrzo nastaju uginuća kod mладunaca u porastu.

Radi preventive prije nego se mладunci odvoje od majke, dobro ih je tretirati «kokciprolom», praškom koji se daje u vodi za piće redovito 5 dana, pa 3 dana stanke te ponoviti terapiju još 5 dana. Sve ostalo vidi u mjerama za sprečavanje ove bolesti.

Enteritis kompleks kod odraslih kunića

Kod odraslih kunića prisutna su dva oblika ove bolesti

- akutna dijareja koja se javlja povremeno i
- oboljenje crijeva, praćeno intestinalnom mukoidnom sekrecijom i posljedičnom konstipacijom.

Bolest se najčešće javlja kod ženki nakon prvog ili drugog partusa (bredosti) u godini, a simptomi se uočavaju 3 do 7 dana poslije kočenja. Uginuću prethodi 4 do 5 dana konstipacije (proljev, nadutost, zgrbljenost, ne uzimanje hrane, ne dojenje mladih), koja se klinički lako zapaža. Konstipacija je praćena uginućem ženki, a oporavak nastaje u svega nekoliko postotaka.

Kod ženki koje su se oporavile od parazitnog enteritisa nakon 4 do 10 dana pojaviti se izmet u obliku malih kapi crne boje, a nakon nekoliko tjedana postaje normalno formiran izmet.

Na uginulim životnjama se zapaža nakupljanje plinova u crijevima, hemoragična krvarenja u sluzokoži, tvrdajetra, blijedi i krti bubrezi.

Branko Lončar

ZIMOVKA /*Pyrrhula pyrthula*/ (Europea)

Boja ove zebe je zaista neobično lijepa, vrat i leđa su joj sivo plavkaste boje, na glavi ima crnu masku koja se proteže preko očiju te s kljunom tvori jednu cjelinu crne boje. Krila i rep su crni. Na krilima su jasno vidljive poprečne pruge boje leđa, prsa i bokovi su crveni. Odrasla ulovljena zimovka lako se navikne na hranu, krletku i čovjeka. Rasprostranjena je gotovo cijelom Europom osim Islanda, sjeverne Skandinavije i Finske, sjevera i juga Rusije, Grčke, gornje istočne i južne Italije, Portugala, srednje i južne Španjolske i sredozemnih otoka do Korzike. Životni prostor i način života joj je u planinskim krajevima, uglavnom u šumama gdje se u pravilu gnijezdi, zatim razne vrste grmova, vrtova i često se viđa u parkovima. Prehrana zimovke su sjemenke, bobice, zelenje, razne vrste voća, a naročito rado uzima koštice jabuka uz mješavinu sjemena sa sitnim suncokretom. Važno je

davati i prokljalo sjeme. Zimovkama se daje i jajčana hrana, a posebno je potrebno voditi računa o količini hrane, jer su sklone debljanju. Za razmnožavanje prave plitko, labavo gnijezdo od grančica i travki, obloženo vlaknima i travama. Gnijezdo pravi najčešće na drveću do 2 metra visine. Gnijezdi se od travnja do kolovoza i snese 1 do 5 svijetlo plavih jaja s tamnim mrljama i točkama. Roditelji marljivo hrane i čuvaju mladunce koji sa 16 do 18 dana napuštaju gnijezdo.

Standard

Osobine mužjaka

Kljun: crn, kratak, jako ispupčen, vrh gornje vilice savijen i prelazi preko donje vilice

Oči: crne

Glava: boja kapice i obod kljuna do ispod očiju je zagasito crna, kapica pokriva čitavu glavu do zatiljka.

Vrat: zatiljak kratak, sive boje.

Plašt, leđa, pleća: sive boje

Grlo, prsa, bokovi, ušni pokrov:

crvena boja divljeg maka, jasno odijeljena na glavi omeđena kapicom ispod očiju i podbratkom.

Trbuš: donji dio zatka i podrepak bijele boje.

Krila: letna pera blistave crne boje sa plavkastim odrazom, srednji pokrov siv, veliki pokrov crn ili blistavo crn s vršcima pera sive ili sivo bjelkaste boje tako da tvore poprečnu prugu sredinom krila, pera alule i osnovni pokrov bjelkasto sivo obrubljena. Dva posljednja mala letna pera na vrhu završavaju sa dva mala ružičasto crvena produžetka, priperka.

Trtica: bijela.

Rep: vanjska pera su blistavo crne boje metalnog odsjaja.

Noge, prsti, nokti: crni.

Osobine ženke

Ženka ima iste osobine kao mužjak, ali su boje tamnije.

Pokrov leđa: zagasito siv.

Prsa: sivo bež boje (žućkasto smeđe), (boje vinskog taloga).

Klasični nedostaci ženki i mužjaka

Nazubljen rub kapice na zatiljku, nepravilna bradica, bjelasti odsjaj ispod očiju, nepravilna boja prsiju, nepravilna pruga na krilu (vršci velikog pokrova), izostanak crvenih perca na malim letnim perima, rupa na zatiljku.

Maksimalni promjer prstena 3,00 mm.

Zoran Dimitrijević

KANARINCI BOJE - FEO-INO KANARINCI

Feo - ino bijeli

Uzgoju kanarinaca boje, od samog početka, javile su se razne promjene uvjetovane držanjem i ishranom. Javljale su se i razne modifikacije i mutacije na pticama pa su se tako na izložbama u Roterdamu i Bruxelles 1968. godine pojavile ptice koje su se potpuno razlikovale od tada poznatih kanarinaca boje. To su bile prve ptice kojima su melaninske oznake bile isključivo feomelaninske, a bez prisustva eumelanina. Te godine su te ptice i priznate kao nova mutacija kanarinaca boje, pod nazivom feo-ino kanarinci.

Njihova pojava pobudila je veliki interes kod uzgajatelja, tim što su

bili znatno drugačiji od do tada poznatih kanarinaca, a i svojim atraktivnim izgledom. Danas veliki broj uzgajatelja uzgaja ove ptice, te one zauzimaju značajno mjesto na svim izložbama.

Feo-ino kanarinci su nastali mutacijom, kod koje dolazi do potpunog izostanka eumelanina. Karakterizira ih maksimalno izraženi smeđi feomelanin, koji je izražen crtežom u obliku ljsuki. Ljske su pravilno i dobro raspoređene po čitavom tijelu. Oči su crvene boje, a noge, nokti i kljun su boje mesa. Nasljeđivanje feo-ino mutacije je recessivno i slobodno. Javljuju se u sve četiri melaninske serije.

Takmičarske ptice u klasi feo-ina su isključivo ptice crno smeđe serije, odnosno serija gdje je feomelanin u punoj gustoći. Ptice ga, zavisno o seriji, lipokromskoj boji i spolu, maksimalno iskazuju u fenotipu. Ahatne i izabelne serije ovih ptica u fenotipu ne iskazuju melaninske oznake. Kao feo-ino ptice mogu se determinirati isključivo po boji paperja i njijansama boje oka. Ove dvije serije ptica nisu tipični primjerici feo-ino ptica, niti se takmiče na izložbama u ovoj klasi.

Već je napomenuto da je melaninski crtež zavisan o spolu ptice. Naime, ovdje je više nego kod drugih kanarinaca boje, izražena razlika u melaninu između mužjaka i ženki (spolni dimorfizam). Ženke su te koje pokazuju znatno više feo melanina, a koji je rasprostranjen jednolično po čitavom tijelu. Mužjaci su melaninski slabijeg crteža, na nekim mjestima (glava, vrat, prsa idr.) melanina je drastično manje u odnosu na ženke iste serije.

Feo-ino kanarinaca imamo u svim

Feo - ino žuti, intezivni

b o j e n i m s k u p i n a m a . Najatraktivniji primjerici su u bijeloj boji, kada feomelanin dolazi do punog izražaja. Žutre ptice su, također, dosta atraktivne, naročito u koliko se radi o lipokrom pastelnoj boji. Crvene ptice su dosta zastupljene, mada crvena lipokromska boja kompromitira feomelanin, te su ptice vizualno manje atraktivne, u odnosu na bijele i žute. Interesantno je napomenuti da u uzgoju crvenih ptica, ptice nije potrebno karotinirati u gnijezdu. Isu će nijansu boje ptice dobiti ako se počne karotiniranjem nakon osamostaljivanja, negdje oko 35. dana života, ili u gnijezdu.

Feo - ino lipokrom pastel žuti, neintezivni

Feo - ino crveni, intenzivni

Kod izbora karotina preporučio bih preparate koji daju svjetlige, intenzivne crvene boje. Ptice karotinirane takvim karotinom atraktivnije su i bolje prolaze na izložbama, od onih karotiniranih karotinom koji daje zagasito crvene nijanse boje.

Ako se radi o dobrim takmičarskim pticama, gotovo da i nema razlike u fenotipu između crno-smeđih i smeđih ptica. Kod dobrih ženki razlika se može vidjeti jedino u nijansi boje oka. Kod ptica smeđe serije oko je nešto svjetlijе, melanin na tijelu je gotovo isti, a razlika je vidljiva u boji perja. Kod mužjaka, pored navedenoga, razlika se može uočiti i po naglašenosti crteža na glavi i bokovima. Paperje je najbolji pokazatelj serije kod feo-ino kanarinaca. Kod crne serije paperje je tamno čokoladno smeđe boje, kod smeđe serije paperje je smeđe boje bijele kave, kod ahatne serije paperje je plavkaste boje dima, a kod izabelne serije paperje je gotovo lipokromske boje vrlo slabo svijetlo smeđe boje.

Prilikom ocjenjivanja bijelih feo-ino ptica, najčešća nedoumica pripravnika je radi li se o dominantno bijelim ili recesivno

bijelim pticama. Narčito kod ženki je to teško razlikovati. Melanin je toliko dominantan da se bojene karakteristike teško uočavaju. Pozornost je potrebno obratiti na nijansu boje kože na nogama. Kod recesivnih ptica boja mesa je svjetlijа, te vuče na blago ljubičastu boju. Razlika je dobro vidljiva u boji ždrjela ptice. Na mužjacima je razlika bolje uočljiva.

Kao i kod ostalih kanarinaca boje, i kod feo-inu razlikujemo intenzivne, neintenzivne i mozaične ptice.

Postoje tri kombinacije parenja feo-ino kanarinaca i to

-feo-ino x feo-ino

-nosilac feo-inu x feo-ino

-nosilac feo-inu x nosilac feo-inu rezultati sparivanja su identični kao i kod ostalih kanarinaca boje sa recesivnom nasljednjom karakteristikom. Kod uzgoja ovih kanarinaca, pored svih pravila uzgoja kao i za ostale kanarince boje, potrebno je sastavljanje parova i parenje vršiti u istoj melaninskoj seriji. Prilikom sastavljanja kolekcija treba obratiti pažnju na seriju ptica, te kolekcije sastavljati isključivo od ptica istog spola.

Ako se uzgoj feo-inu radi preko

nosioca (što je i najbolja kombinacija) treba znati da su nosioci feo-inu najlošije takmičarske ptice u klasi normalnih melaninskih kanarinaca. Tu se radi o tome da se dosta često kod nosioca pojavljuje bjelkasti obrub na vrhovima pera. Ova pojava naročito je atraktivna na križancima sa feo-inu pticama u klasi normala. Iako bastarderi izbjegavaju feo-inu ptice zbog recesivnog nasljedivanja, preporučio bih ove ptice, naročito u klasi spolno vezanih križanaca. Pri tome za mužjaka treba izabrati smeđeg feo-inu, a za ženku pticu europske faune po izboru. Iz te kombinacije dobiju se ženke smeđe serije, koje su dosta atraktivne u klasi spolno vezanih ptica, a i mužjaci normali su, također, atraktivni za izlaganje. Ocjenjivao sam križance češljugara i feo-inu kanarinaca, gdje se feo-inu faktor mogao uočiti na njima, kao i kod nosioca. Ptice europske faune u feo-inu mutaciji su, također, vrlo atraktivne.

Kanarince feo-inu mutacije nije poželjno pariti sa kanarincima ostalih mutacija.

Ivan Ćubelić

RUŽIČASTI KAKADU / *Eolophus roseicapillus* /

Par ružičastih kakadua nomilanle podvrste /*Eolophus roseicapillus*/ u voljeri Ilike Petaka iz Koprivničkih Brega

Ružičaste kakadue / *Eolophus roseicapillus* / krase brojne vrline pa se dosta često drže kao kućni ljubimci, ali i kao voljerne ptice. Njihovo glasanje nije ni približno toliko napadno kao u drugih vrsta kakadua iz roda Cacatua, pa se mogu držati bez bojazni čak i onda ako u neposrednoj blizini imamo susjede.

Rasprostranjenost: jedna su od najraširenijih i najbrojnijih vrsta australskih papiga. Dvije podvrste, E. r. *Roseicapillus* i E. r.

Ružičasti kakadu /*Eolophus r. assimilis*/ u voljericu Vlade Medića iz Bjelovara

Assimilis, raširene su u unutrašnjosti gotovo cijele Australije.

Prehrana: sjemenke, žitarice, korijenje, mladice različitog bilja, pupovi, kukci i njihove ličinke.

Zivotni prostor: pošumljene savane, otvoreni travnjaci u unutrašnjosti kontinenta, pustinjska i priobalna planinska područja do 1 200 m nadmorske visine. Također je prisutan u vrtovima i parkovima urbanih područja, gdje i gnijezdi. Pogodovalo mu je širenje poljoprivrednih površina na zapadnom dijelu australskog kontinenta, jer na njima nalazi obilje hrane. Tako se njihova populacija danas procjenjuje na nekoliko stotina milijuna! U pokušaju da regulira brojnost tih ptica, koje su postale prava pošast na usjevima i spremištima žita, vlada je farmerima odobrila različite metode za njihovo uništavanje. One uključuju vatreno oružje, trovanje, eksploziv, lov zamkama, trovanje plinom, čak i ubijanje toljagama, što je prije nekoliko godina zabilježio fotoreporter britanskog tjednika «Cage and Aviary Birds»

Opis: čelo, tjeme i zatiljak su

bijeli i prožeti s ružičastom bojom prema bazalnom dijelu perja. Gornji dijelovi tijela su sivi, više bljeđi na trtici i pokrovu sekundarnih letnih pera. Lice, vrat i veći dio donjih dijelova tijela, uključujući i pokrovna pera krila su rumeno ružičasti, a donji dio trbuha i podrepno perje bijedo sivi. Rep je tamno siv, neoperjani očni prsten zagasito sivkasto crveni, kljun rožnato siv, šarenica tamno smeđa, noge sive. Ženka je slična mužjaku, a šarenica je kos je crvena do ružičastu crvena. Mlade ptice su neuglednije obojene (mat), a tjeme i prsa su jako prožeti sivom bojom. Neoperjani očni prsten je sivi, neznatno nijansiran ružičastom bojom, dok je šarenica oka smeđa. Pored opisane normalne forme (podvrste) ornitolozi razlikuju i podvrstu E. r. Assimilis koja je zastupljena u zapadnoj Australiji, čak do Fortescuea i pretpostavlja se do rijeke De Grey. Perje oba spola uglavnom je bljeđe, čelo ima naglašeniji ružičasti nahuk, dok je neoperjano područje oko očiju sivkasto bijelo.

Osobitosti u uzgoju: Bez obzira na potražnju i visoku cijenu tih ptica (1000 do 1500 USD za par) u SAD-u i Europi, vlada ne dopušta izvoz još od posljednje zabrane donesene 1959. godine kojom se sprječilo istrebljenje divlje flore i faune. Zabранa izvoza povećala je draž krijumčarenja jer ono što je rijetko postaj skupo, pa se time nesavjesnim ljudima otvara mogućnost za veliku zaradu. Od 1843. godine, kada su prvi puta izloženi u Londonskom zoološkom vrtu, pa do spomenute zabrane izvoza, ta se papiga uvozila više od svih drugih vrsta kakadua. Zabranom izvoza iz Australije njihova je brojnost u europskim zemljama i SAD-u

opadala, a cijena rasla, premda je u sužanjstvu svake godine uzgojen određen broj mладunaca. Zbog visoke cijene rijetko su nalazili put u domove kao kućni ljubimci. To je na neki način bilo i dobro, obzirom da se ti dobri letači puno bolje osjećaju u prostranoj letarki (volijeri). Obzirom da su do određene mjere otporni i rijetko obolijevaju, s njima u pravilu nema nekih teškoća glede održavanja.

Za razliku od drugih vrsta kakadua, ružičasti kakadui prilično se dobro razmnožavaju u zatočeništvu, još od polovice 19. stoljeća kada je zabilježen prvi uzgoj. U standardnu letarku dužine 4 m i visine 2 m učvrstimo i gnijezdo (sandučić ili izdubljeni trupac) visine 40 do 60 cm, unutarnjeg promjera 25 do 30 cm, a s ulaznim otvorom promjera 10 cm. prilikom udvaranja mužjak se šepuri oko ženke i naginje glavu prema naprijed, te uzdiže kukmu. Kukma, koja je sačinjena od produljenih pera tjemena, nije uočljiva kada je spuštena. Kratko lupkanje kljunom upotpunjuje udvaranje. Neki parovi pokazuju jači nagon za parenjem u odnosu na druge, i katkada tijekom uzgajne sezone odgoje dva legla. Prije nego što ženka počinje nositi jaja, mužjak puni gnijezdo s malim grančicama, korom, lišćem ili barom u klasu što ga skupi u volijeri. U uređivanju gnijezda sudjeluju oba partnera. Nasad se sastoji od 2 do 5 jaja i inkubiraju ga oba spola 23 do 25 dana. Jaja nose rano u proljeće, ponekad već od veljače, svakih 2 do 3 dana, a inkubacija počinje obično tjedan dana nakon položenog prvog jaja, pa se mладunci u pravilu izvale istodobno, dok se mладunac iz posljednje položenog jaja izvali nekoliko dana poslije. Mладunci

se brzo razvijaju i napuštaju grijezdo u dobi od sedam tjedana, potpuno sposobni za let. Potpuno su samostalni kad navrše mjesec dana.

Treba se pobrinuti da oni dobiju uravnoteženu prehranu kako bi se umanjio rizik od lipoma kome su inače skloni. Takva prehrana podrazumijeva svježu hranu (naklijano sjeme, voće i povrće) i mješavinu žitarica s malim udjelom uljarica (suncokret, konoplja, lan, repica) i orašastih plodova (orah, lješnjak).

To je osobito važno ako ih namjeravate držati kao kućne ljubimce. Spomenuti lipom zapravo je nekancerogena nakupina masnog tkiva koja se često pojavljuje blizu prsne kosti, a tipičan znak koji nas upozorava da je prisutan jest nesposobnost ptice za let, iako se lipom može

pojaviti bilo gdje u tijelu. Baš u tome i leži opasnost, jer dok se na određenim mjestima on može lako locirati i odstraniti kirurškim zahvatom, na nekim drugim dijelovima tijela to nije moguće, osobito dok je razmjerno mali. U nekim slučajevima se može dogoditi recidiv koji se ne može operirati.

Razvoju lipoma znatno može doprinijeti prehrana bogata masnoćama i ograničeno kretanje. Obzirom da se ružičasti kakadui u svojoj postojbini obično hrane na otvorenim područjima i radije sabiru sjemenke žitarica nego li orahe, te u potrazi za hranom dnevno prelaze udaljenosti od više kilometara, mala je vjerojatnost da će se razviti poremećaj. U sužanstvu gdje ptice troše razmjerno malo energije,

masnoća se može lako taložiti u tijelu. Stoga je potrebno, kao preventivnu mjeru, ptice naviknuti da uzimaju žitarice (zob, ječam, pšenicu, rižu, proso, svijetlo sjeme, bar u klasu) uključujući i kuhani kukuruz, kao osnovnu hranu. Usto im treba davati jabuke, grožđe, mrkvu, badem spinat, blitvu, maslačak, cikoriju i drugo samoniklo bilje. Posebna su im poslastica kukuruz i različite trave u fazi mliječne zriobe.

I na kraju spomenimo da su ružičaste kakadue kod nas, prema našim saznanjima, do sada uspjeli uzgojiti samo Jurica Rakamarić iz Križevaca, tel: 048 711 774 i Alojz Hanzlić iz Bistrinaca pokraj Belišća, tel: 031 232 253.

Tekst i fotografije
Darko Petanjek

PJEVAJUĆI PAPAGAJ

Mužjak i ženka u prirodnoj boji

Potiču iz juga istočne Australije. Grijezde se u rupama drveća, u panjevima, pa čak i ispod krovova i na sličnim mjestima. Veličina ovim papagajem je 27-30 cm, a razlika je između spolova je, u odnosu na sve druga vrste papiga, veoma uočljiva čak i kod mladih ptica koje su još u grijezdu. Ženke su sivo zelene, dok mužjaci imaju flourescentno zelenu glavu i vrat,

zelena leđa i rep sa crnim primjesama, grudi su intenzivno žute, dok im je nadrepni dio žarko crvene boje, krila su zelena sa tamno plavim rubovima, tj. letnim perima.

Pored osnovne boje postoji i pastelno žuta mutacija koja je prisutna i na našim prostorima u volijerama naših uzgajivača, pa čak i šarena mutacija, dok su

posljednjih godina u Njemačkoj i Belgiji su uspjeli uzgojiti i intenzivno žute, plave i bijele mutacije kojih još nema na našim područjima zbog velikih cijena, a i zbog ne mogućnosti uvoza.

Ako se izuzmu tigrice i nimfe, pjevajući papagaji su najčešća čuvana vrsta u volijerama naših uzgajivača. Veoma su zahvalni za početnike zbog izuzetno finog karaktera i skromne ishrane, kao i lako raspoznavanja spolova spolova kod veoma mladih ptica iako je intenzitet boja kod starijih ptica nešto intenzivniji nego kod mladih ptica. Mladi papagaji su spolno zreli i spremni za parenje nakon 6-8 mjeseci starosti. Stariji i iskusniji uzgajivači koriste ove papagaje za izljevanje rijetkih vrsta papagaja, na taj način da zamjenjuju jaja, a s obzirom da su pjevajući papagaji izuzetni roditelji, uspješno odhranjuju do

kraja mlade izležene iz jaja drugim papagajima.

U dupljama drveća ženke nesu 4-8 bijelih jaja, i na njima leži 20 dana. Mlade hrane s puno pažnje i gotovo nikada ne napušta gniazdo, s tim što mužjak napoljava probavljenu hranu iz volje povrata ženki u kljun, da bi je ona dala mlađima u kljunove. Mladi napuštaju gniazdo poslije 4 tjedna od izlijeganja i bivaju hranjeni naredna 2-3 tjedna od strane mužjaka.

Oglašavaju se veoma prijatnim glasnom i dosta različitim, ali ne i bučnim pjesmama, po čemu su

dobili i svoje ime.

Osnovna hrana im je proso, suncokret, kanarinsko sjeme, listovi maslačka, jabuka kao i lišće s grančicom od peršuna, dok mlade treba hraniti tvrdo kuhanim jajima. Također moraju dobivati vitamine i minerale.

Kao kućni ljubimac, pjevajući papagaj je jako zahvalna ptica, prvo zbog svoje veličine, drugo zbog svoje prijatne naravi jer ne grize kao većina papagaja i što je najvažnije veoma se prijatno i nebučno oglašava.

JOSIP PLESKALT

IZLOŽBENI KALENDAR

IZLOŽBENI KALENDAR 2006/7

1. Belišće.....	4. 5 studeni 2006.
2. Čepin.....	
3. D. Dubrava.....	4. državna izložba hrvatskih pasmina.....25. 26 studeni 2006.
4. Vukovar.....	3. državna izložba mladog uzgoja25. 26. studeni 2006.
5. Bizovac.....	5. - 7. siječanj 2007.
6. Beljevina.....	9. 11. veljača 2007.
7. Nova Gradiška.....	12. 14. siječanj 2007.
8. Virovitica.....	15 državna izložba.....27. 29 siječanj 2007.